DIDIKŲ ĮVARDIJIMAS LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSTĖS KARIUOMENĖS DOKUMENTUOSE

Jūratė Čirūnaitė

Vytauto Didžiojo universitetas, Daukanto g. 28, LT-3000 Kaunas, Lietuva

Lietuvių asmenvardžiai tiriami jau gana seniai. Daugiausia iki šiol domėtasi dvikamieniais žmonių vardais. Juos tyrė A. Leskienas (Leskien, 1910; Leskien, 1914–1915), K. Būga (Būga, 1958), A. Salys (Salys, 1983), P. Skardžius (Skardžius, 1956; Skardžius, 1988), J. Jurkėnas (Юркенас, 1966; Юркенас, 1979), Z. Zinkevičius (Zinkevičius, 1977) ir kt. Dvikamienių asmenvardžių trumpinius yra minėję A. Salys (Salys, 1983), P. Jonikas (Jonikas, 1968), juos išsamiai yra tyrusi V. Maciejauskienė (Maciejauskienė, 1997).

Pradėtos tirti lietuvių pavardės: sudarytas ir išleistas „Lietuvių pavardžių žodynas“ (LPŽ). Lietuvių pavardžių formavimasis aprašytas V. Maciejauskienės monografijoje (Maciejauskienė, 1991).

Jau šiek tiek yra patyrinėtas miestų vardynas. XVII a. Vilniaus asmenvardžius išsamiai išnagrinėjo Z. Zinkevičius (Zinkevičius, 1977), Kauno miestiečių XVI a. antrosios pusės antroponimiją tirti pradėjo A. Ragauskaitė (Ragauskaitė, 1999; Ragauskaitė, 2001).

Lietuvių vardyną nemažai yra paveikęs LDK gyvenusių rytinių slavų vardynas. Yra išleisti du baltarusių antroponimijos tomai. Jų autorius – M. Biryla (Бірыла, 1966; Бірыла, 1969). Pradėtos tirti ir lietuvių pravardės. Apie jas monografiją yra išleidęs A. Butkus (Butkus, 1995). Tiriamas LDK bajorų vardynas. Apie moterų įvardijimą rašė straipsnio autorė (Čirūnaitė, 2000).

Šiame straipsnyje aptariamas LDK didikų įvardijimas XVI–XVII amžiuje. Šaltiniai – „Lietuvos kariuomenės surašymai“ (Литовская Метрика, 1915) ir „1631 m. totorių valdų revizija“ (Borawski, 1991).

Straipsnyje aprašoma ne didikų asmenvardžio, o jų įvardijimo struktūra. Įvardijimas skiriamas į dvi dalis – asmenvardžius ir juos paaiškinančius bendrinius žodžius (prievardžius). Vyrų asmenvardžiai savo ruožtu skirstomi į krikšto vardus ir į šeimos antroponimus – iš šeimos narių asmenvardžių sudarytus asmenvardžius, kurie yra tikros arba potencialios pavardės. Šeimos asmenvardžiai – tai patronimai, *-sk-* tipo priesagos vediniai, taip pat asmenvardžiai, kurie nėra krikšto vardai, patronimai arba *-sk-* tipo priesagos vediniai. Moterų asmenvardžiai

taip pat skirstomi į krikšto vardus ir šeimos antroponimus – asmenvardžius, sudarytus arba perkeltus iš vyro – sutuoktinio, tėvo ar kito artimo giminaičio – įvardijimo, taip pat iš motinos įvardijimo. Asmenvardžius paaiškinantys bendriniai žodžiai (prievardžiai) skirstomi į 4 leksines-semantines grupes: luomo, pareigybės, tautybės ir šeimyninės padėties bei giminystės.

Iš „Lietuvos kariuomenės surašymų“ ir „1631 m. totorių valdų revizijos“ išrinkti 1098 vyrų įvardijimai (1528 m. – 301, 1565 m. – 181, 1567 m. – 431, 1631 m. – 185) ir 154 moterų įvardijimai (1528 m. – 47, 1565 m. – 45, 1567 m. – 48, 1631 m. – 14). Atskirai apžvelgiamas 91 tarno ir tarnautojo įvardijimas.

Visi straipsnyje pateikiami įvardijimai metrikuoti. Po kiekvieno iš jų skliaustuose nurodomas šaltinio puslapis (jeigu išrašyta iš „Lietuvos kariuomenės surašymų“ arba raidė R ir šaltinio puslapis (jeigu išrašyta iš „1631 m. totorių valdų revizijos“).

VYRŲ ĮVARDIJIMO BŪDAI

Vyrų įvardijimų yra 1100. Jie užrašyti 30 įvardijimo būdų. Be šių įvardijimų, yra 18 užrašymų, neturinčių asmenvardžių: *Князя Масалского казакъ* (20) „kunigaikščio Masalskio kazokas“; gen. pl. *детей Раѳала Кости съ повету Берестейского* (446) „pono Rafalo Kostios iš Brastos pavieto vaikų“ (kilm.); *Панъ воевода Киевский* (8) „ponas Kijevo vaivada“; *Князя Ивана Сенского дети* (17) „kunigaikščio Senskio vaikai“; *Панъ Виленский, староста Городенский* (8) „Vilniaus ponas, Gardino seniūnas”; gen. sg. *цесара хрестьянского* (504) „krikščionių ciesoriaus“ (kilm.); dat. sg. *князю бискупу Виленскому* (487) „kunigaikščiui Vilniaus vyskupui“ (naud.); gen. sg. *пана воеводыча Руского* (254) „pono rusų vaivados sūnaus“ (kilm.); *его милость панъ боевода Берестейский* (435) „jo malonybė ponas Brastos vaivada“; *князь кашталянъ Браславскій* (436) „kunigaikštis Breslaujos kaštelionas“; *панъ кашталянъ Берестейский* (438) „ponas Brastos kaštelionas“; *панъ кашталянъ Луцкий* (443) „ponas Lucko kaštelionas“; *Панъ Виленский, гетьманъ наивышший великого князьства Литовского, староста Городенский, державца Могилевский* (431–432) „Vilniaus ponas, vyriausiasis DLK etmonas, Gardino seniūnas, Mogiliovo laikytojas“; *его милость* [...] *архимандрит Супрасльский* (433) „jo malonybė Supraslio archimandritas“; dat. sg. *пану тивуну Виленскому* (486) „ponui Vilniaus tijūnui“ (naud.); dat. sg. *пана (такъ) подканцлерому* (535) „ponui pakancleriui“ (naud.); dat. sg. *пану воеводе Виленскому* (531; 535) „ponui Vilniaus vaivadai“. Taip pat, neišskiriant atskirų atstovų, yra užrašyta 10 šeimų: gen. pl. *ихъ милости пановъ Ходкевичовъ* (434) „jų malonybės ponų Chodkevičių“ (kilm.); *Князи Жижемскии* (16) „kunigaikščiai Žižemskiai“; *Зеновъевичи* (12); *Panowie Zienkiewiczowie* (R-85) „ponai Zenkevičiai“; *Panowie Gniewińscy* (R-85); gen. pl. *Ихъ милостей пановъ воеводичовъ Виленъскихъ пановъ Радывиловъ* (246) „jų malonybės ponų Vilniaus vaivados sūnų ponų Radvilų“ (kilm.); *Oświecone Książęta Ich M. panowie Radziwiłłowie* (R-99) „šviesiausieji kunigaikščiai jų malonybės ponai Radvilos“; gen. pl. *князей Кгедройтскихъ* (487) „kunigaikščių Giedraičių“ (kilm.); gen. pl. *князей Друцких и Лукомскихъ* (477); *Князи Лукомские* (477).

ĮVARDIJIMAS BE ŠEIMOS ASMENVARDŽIŲ

Be šeimos asmenvardžių užrašyti 49 asmenys. Tai 4,5% visų įvardijimų.

1. **Įvardijimas vardu.** Vienu vardu užrašyti 45 asmenys. Tai 4,1% visų įvardijimų, 38,5% vienanarių įvardijimų, 91,8% įvardijimų be šeimos asmenvardžių. Dvidešimt įvardijimų užrašyti be juos paaiškinančių bendrinių žodžių. Pvz., gen. sg. *Яхима* (21); *Щасный* (20); *Авкгуштынъ* (20); *Малхеръ* (12); *Станиславъ* (12). Iš šių įvardijimų tik šeši asmenys užrašyti be šeimos narių. 14 asmenų užrašyti nurodant šeimos narius: 7 – tėvą, 5 – brolį, 1 – ir tėvą, ir brolį, 1 – uošvę. Taigi beveik visais šiais atvejais įmanoma rekonstruoti asmenų šeimos antroponimus (tėvavardį bei kt. asmenvardžius). 25 asmenys užrašyti su prievardžiais. Šiuo įvardijimo būdu užrašytas karalius ir didysis kunigaikštis Žygimantas: dat. sg. *господару королю и великому князю Жикгимонту* (7). Minimi 7 kunigaikščiai: gen. sg. *князя Остаѳея* (458); gen. sg. *князя Юръя* (16, 471); *князь Романъ* (473); *князь Михайло* (16); dat. sg. *князю Михаилу* (440); *Сынъ князя Андреевъ, князь Александро* (16). Užrašytas vienas kunigaikštis vaivada: *Князь Костенътинъ, воевода Троцкий* (8). Yra penki kunigaikščių vyskupų užrašymai: *Князь Миколай, бискупъ Жомойтский* (8); *Князь Павелъ, бискупъ Луцкий и Берестейский* (8); *Князь Янъ, бискупъ Виленский* (7); *Его милостъ князь Валерыянъ, бискупъ Виленъски* (237); *Его милость князь Валерыянъ, з ласки Божее бискупъ Виленский* (439) „jo malonybė kunigaikštis Valerijonas, Dievo malone Vilniaus vyskupas“. Užrašyti trys ponai: gen. sg. *папа Александрове* (9); dat. sg. *пану Зікгмонте* (247); gen. sg. *папа Дмитра* (492). Vienas ponas yra rusų vaivados sūnus: gen. sg. *папа Миколая, воеводича Русского* (493). Yra pono virtuvininko sūnaus įrašas: *Панъ Станиславъ Кухмистровичъ* (20). Vienas pono virtuvininko sūnus yra kartu ir Vilniaus seniūnas: *Панъ Миколай кухъмистровичъ, староста Виленски* (239). Iš vieno įrašo neaišku, ar virtuvininkas buvo užrašytojo asmens tėvas, ar senelis: *Миколай Кухмистровича* (12). Užrašytas vienas gydytojo sūnus: *Семенъ Докторовичъ* (527). Yra vienas stačiatikių kunigas: *Богданъ, попъ Куренский* (525). Į sąrašus pateko ir vienas totorius: *Осаитъ Татаринъ* (11). Vienas ponas yra Gardino sritinis tvarkininkas ir Trakų raktininkas: *Панъ Бенедыктъ, войский Городенский, ключникъ Троцкий* (507).

2. **Įvardijimas dviem vardais.** Keturi užrašymai. Tai 0,4% visų įvardijimų, 0,5% dvinarių įvardijimų, 8,2% įvardijimų be šeimos asmenvardžių. Vien asmenvardžiais, be prievardžių, užrašytas vienas asmuo: *Грыгорей Викторинъ* (482). Vienas įvardijimas skirtas kunigaikščiui: *Князь Миколай Мицко* (487). Užrašytas vienas ponas, einantis teisėjo pareigas: *Панъ Болтромей Левонъ, судья Упицкий* (519). Vienas asmuo turi tris nuorodas – pono, pakamario ir seniūno: *Панъ Янъ Левонъ, подкоморый Виленский, староста Дынамонский* (516).

ĮVARDIJIMAS VIEN ŠEIMOS ASMENVARDŽIAIS

Vien šeimos asmenvardžiais užrašyti 92 asmenys. Tai 8,4% visų įvardijimų.

Įvardijimas vienu šeimos asmenvardžiu. Vienu šeimos asmenvardžiu užrašyti 72 įvardijimai. Tai 6,5% visų įvardijimų, 61,5% vienanarių įvardijimų, 78,3% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. *-sk-* tipo antroponimas. Yra 40 įvardijimų. Tai 3,6% visų įvardijimų, 34,2% vienanarių įvardijimų, 43,5% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Keturi įvardijimai neturi jokių nuorodų: gen. sg. *Межинъского* (482); *Соболевскій* (20); *Славский* (13); *Светицкий* (15). Dvylika asmenų turi kunigaikščio titulą: dat. sg. *князю Слуцкому* (468, 527); gen. sg. *князя Соколинского* (442, 476); gen. sg. *князя Лукомъского* (533); gen. sg. *князя Вишневецкого* (522); *Князь Збараски* (243); *Князь Масалъски* (256); *князь Жилинский* (21); dat. sg. *князю Бурневскомъ* (476); gen. sg. *князя Крошенского* (460); gen. sg. *kniazia Ogińskiego* (R-126). Aštuoniolika asmenų užrašyti su nuoroda *панъ*, pvz., gen. sg. *пана Зомойского* (522); gen. sg. *пана Венкглинского* (522); gen. sg. *пана Тиковского* (521); gen. sg. *пана Слупецкекго* (521); gen. sg. *пана Конецполского* (522); gen. sg. *пана Радиминьского* (522); *pan Grodkowski* (R-80); *pan Reszetarski* (R-98); *pan Jabłoński* (R-104). Užrašyti du ponai – vaivada ir vaivados sūnus: *Панъ Ласъский, воевода Сирацкий* (441); gen. sg. *пана воеводича Хиновского* (522). Yra vienas ponas, einantis jo malonybės karaliaus virtuvininko pareigas: *Панъ Кроцевский, кухмистръ короля его милости* (464). Užrašytas vienas ponas tijūnas: *Панъ Оборский, тивунъ Троцкий* (467). Yra vienas ponas iždininkas: dat. sg. *пану Зарецкому скарбному* (530). Užrašytas vienas Vilniaus kunigaikščio vyskupo vietininkas: *Наместникъ князя бискупа Виленского Ожоровский* (13).

2. Įvardijimas asmenvardžiu, kuris nėra vardas, patronimas ar *-sk-* tipo priesagos vedinys. Dvidešimt užrašymų. Tai 1,8% visų įvardijimų, 17,1% vienanarių įvardijimų, 21,7% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Be prievardžio užrašyti du asmenys: instr. sg. *Лобиномъ* (14); *Фурсъ* (259). Dvylika asmenų užrašyti su pono nuoroda: pvz., *Панъ Немира, сынъ небощика пана Збожного* (12) „ponas Nemira, velionio pono Zbožno sūnus“; instr. sg. *z panem Wołkiem* (R-81); *pan Śnieszko* (R-99); *Pan Wojna* (R-110): *pan Kierdej* (R-125); gen. sg. *пана Кмиты* (478); *Панъ Скопъ* (9). Du ponai yra vaivada bei vaivados sūnus: *Панъ Кгаштолтъ, воевода Виленский* (8); *Панъ Сопега, воеводичъ Подляшский* (477). Vienas kunigaikštis yra Breslaujos kaštelionas: *князь кашталянъ Браславски князь Капуста* (436). Užrašytas vienas maršalka: *Маршалокъ пана воеводы его милости Виленского Кунца* (19) „jo malonybės pono Vilniaus vaivados maršalka Kunca“. Vienas asmuo yra valdovo bajoras: *Лопата, дворанинъ господарьский* (11). Yra vienas gydytojas: *Докторъ Чисъ* (15).

3. Patronimas. Septyni užrašymai. Tai 0,6% visų įvardijimų, 6% vienanarių įvardijimų, 7,6% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Vienas asmuo užrašytas be jokių nuorodų: gen. sg. *Криштоѳовича* (479). Yra keturi ponų užrašymai: instr. sg. *Z panem Piotrowiczem* (R-110); *pan Klonowicz* (R-104); *Панъ Мартыновичъ* (255); gen. sg. *пана Ильинича* (436). Du kartus paminėti jų malonybės ponai: *J. M. pan Fronckiewicz* (R-109); gen. sg. *его милосты пана Ілинича* (247).

4. Patroniminės priesagos *-ов/-ев* vedinys. Penki užrašymai. Tai 0,5% visų įvardijimų, 4,3% vienanarių įvardijimų, 5,4% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Du užrašymai jokių nuorodų neturi: *Скипоров* (19); *Свиридовъ* (20). Yra du ponų užrašymai: gen. sg. *пана Телковы* (522); gen. sg. *пана Остророговы* (522). Vienas asmuo yra pono Vilniaus vaivados dijokas (raštininkas): *Дьякъ пана воеводы Виленского Вколовъ* (15).

Įvardijimas dviem šeimos asmenvardžiais. Septyniolika užrašymų. Tai 1,5% visų įvardijimų, 2,2% dvinarių įvardijimų, 18,5% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. Asmenvardis, kuris nėra vardas, patronimas ar *-sk-* tipo priesagos vedinys + patronimas. Aštuoni užrašymai. Tai 0,7% visų įvardijimų, 1% dvinarių įvardijimų, 8,7% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Keturi asmenys užrašyti be jokių nuorodų, pvz., *Бобоедъ Никифоровичъ* (19) „Bobojedas (pupų valgytojas), Nikiforo sūnus"; *Скуминъ Львовичъ* (13). Trys užrašymai žymi ponus: *Панъ Копотъ Васильевичъ* (10); *Панъ Тыхно Корсаковичъ* (258); *Панъ Угрыновичъ Немира* (247). Paskutiniajame įvardijime sukeista asmenvardžių tvarka: pirmasis užrašytas patronimas. Vienas asmuo yra bajoras: *бояринъ пана Ласского, на имя Войно Богушевичъ* (442).

2. Du asmenvardžiai, kurie nėra vardai, paronimai ar *-sk-* tipo priesagos vediniai. Šeši užrašymai. Tai 0,5% visų įvardijimų, 0,8% dvinarių įvardijimų, 6,5% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Trys įvardijimai jokių nuorodų neturi: *Сила Скроботъ* (534); *Умаръ Сарыхоза* (536); *Оникей Булига* (256). Užrašytas ponas Pinsko pakamaris: *Панъ Война Гричинъ, подкоморый Пинский* (520). Vienas asmuo nurodytas kaip valdovo bajoras: *Карпъ Бранецъ, дворанинъ господарьский* (13). Yra vienas pono užrašymas: *Панъ Олизаръ Кирдей* (246).

3. Asmenvardis, kuris nėra vardas, patronimas ar *-sk-* tipo priesagos vedinys + *-sk-* tipo antroponimas. Trys užrašymai. Tai 0,3% visų įvardijimų, 0,4% dvinarių įvardijimų, 3,3% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Visi įvardijimai užrašyti be nuorodų: *Гридя а Тиша Быховъский* (15); *Юрага Лебедский* (509).

Įvardijimas trimis šeimos asmenvardžiais. Trys užrašymai. Tai 0,3% visų įvardijimų, 1,4% trinarių įvardijimų, 3,3% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. *-sk-* tipo priesagos vedinys + patronimas + patronimo genityvas. Du užrašymai. Tai 0,2% visų įvardijimų, 0,9% trinarių įvardijimų, 2,2% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Vienas įvardijimas turi keturias nuorodas – pono, valdovo maršalkos, seniūno ir laikytojo: *Панъ Каленицкий Васильевичъ Тишкевича, маршалокъ господарьский, староста Гомейский, державца Шерешовъский* (455) „Ponas Kalenickis, Vasilijaus sūnus, Tiškaus anūkas, valdovo maršalka, Gomelio (?) seniūnas, Šerešovo (?) laikytojas". Antrasis įvardijimas turi pono ir seniūno nuorodas: *Панъ Каминъски Васылевичъ Тышъневича, староста Гомельски и Шерешовски* (238).

2. Du asmenvardžiai, kurie nėra vardai, patronimai ar *-sk-* tipo priesagos vediniai + patronimas. Vienas užrašymas. Tai 0,1% visų įvardijimų, 0,5% trinarių įvardijimų, 1,1% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Asmuo užrašytas be jokių nuorodų: *Шемяка Васильевичъ Сорихозинъ* (537).

MIŠRUS ĮVARDIJIMAS

Mišrių įvardijimų užrašyta 959. Tai 87,2% visų įvardijimų.

Įvardijimas vardu ir vienu šeimos asmenvardžiu. Vardu ir vienu šeimos asmenvardžiu užrašytas 741 asmuo. Tai 67,4% visų įvardijimų, 97,2% dvinarių įvardijimų, 77,3% mišrių įvardijimų.

1. Vardas + patronimas. 263 užrašymai. Tai 23,9% visų įvardijimų, 34,5% dvinarių įvardijimų, 27,4% mišrių įvardijimų. 146 įvardijimai užrašyti be jokių

nuorodų, pvz., *Миколай Анъдрошевичъ* (14) „Mikalojus, Androšiaus sūnus“; *Иванъ Олехъновичъ* (253); *Янъ Хрсчоновичъ* (12); *Миколай Олександровичъ* (20); dat. sg. *Василью Хребтовичу* (488); *Якубъ Ждановичъ* (482); *Петръ Кондратовичъ* (12); *Ѳедоръ Данилевичъ* (11); *Андрей Митковичъ* (20).

Su nuorodomis užrašyta 117 įvardijimų. 46 įvardijimai turi vieną pono nuorodą, pvz., *панъ Станиславъ* [...] *панъ Миколай* [...] *Сологубовичи* (10); *Panowie [Adam i Daniel] Łazarowiczowie* (R-102); gen. sg. *пана Колистрата Шимковича* (466); *Панъ Василей Хребтовичъ* (488); dat. sg. *J. M. panu Zygmuntowi Naruszewiczowi* (R-134); *Pan Ambroży Szymonowicz* (R-107); *Панъ Андрей Завишичъ* (11); *Панъ Григорей Остиковичъ* (8). Septyni užrašymai turi kunigaikščio nuorodą: *Князь Петръ Духничъ* (17); *Князь Володко Ивановичъ* (17); *Князь Матѳей Микитиничъ* (16); *Князь Богданъ Дмитреевичъ* (16); *Князь Семенъ Ямонтовичъ* (16); *Князь Юрей Тимоѳеевичъ* (16); *Князь Мартуза Маликбашичъ* (21). Vienas ponas yra Žemaitijos seniūnas ir, kaip nurodoma, Trakų ponas: *Панъ Станиславъ Станиславовичъ, панъ Троцкий, староста Жомойтский* (8). Užrašyti keturi ponai seniūnai: *Панъ Богданъ Стецкевичъ, староста Коконгавзенский* (516); *Панъ Алекъсанъдеръ Дмитровичъ, староста Овруски* (258); *Панъ Иванъ Михайловичъ, староста Пинский* (9); gen. sg. *pana Hrehora Chodkiewicza, starostę grodzieńskiego* (R-123). Trys ponai yra Pinsko seniūno sūnūs: *Панъ Юры Ивановичъ, старостычъ Пинъски* (249); *Панъ Каспоръ Ивановичъ, старостичъ Пинский* (506); *Панъ Ирый (такъ) Ивановичъ, старостичъ Пинский* (506). Du ponai yra paiždininkiai: vienas – žemės, kitas – dvaro: *Панъ Иванъ Андреевичъ, подскарбий дворный* (9); *Панъ Богушъ Боговитиновичъ, подскарбий земский* (10). Du kartus įrašytas ponas Vilniaus burmistras: *Pan Ihnat Dubowicz, [burmistrz wileński]* (R-101; R-114). Du kartus įrašytas ponas miškininkas: *J. M. pan Jerzy Chreptowicz, leśniczy merecki; [orański i przełajski]* (R-80; R-115). Yra vienas pono vaivados ir du ponų vaivados sūnų užrašymai: *Панъ Петръ Станиславовичъ, воевода Полоцкий* (10); *Панъ Юрей Григоръевичъ, воеводичъ Троцкий* (8); *Панъ Янъ Глебовичъ, воеводичъ Виленский* (505). Du ponai yra maršalkos: vienas – valdovo, kitas – pono Gardino seniūno: *Панъ Иванъ Яцыничъ, маршалокъ господаръский* (467); *Панъ Левъ Чижевичъ, маршалокъ пана старосты Городенского* (13). Užrašyti du ponai tijūnai: *Панъ Шимко Мацкевичъ, тивунъ Виленский* (12); *Панъ Станиславъ Нарушевичъ, тивунъ Виленский* (466). Du ponai yra laikytojai: *Панъ Станиславъ Миколаевичъ, державца Пенянский* (8); *Панъ Беняшъ Воловичъ, державца Воложинский* (487). Užrašyti šeši bajorai (vienas iš jų – jos malonybės karalienės bajoras): *Гаврило Морхотчичъ, бояринъ королевое ее милости* (14); *Бояринъ Медницкий Миколай Лукашевичъ* (19); gen. sg. *боярина* [...] *Гриня Кузмича* (490); *бояринъ* [...] *Мартинъ Якубовичъ* (511); *Бояринъ Упитъский Водиславъ Яновичъ* (21); *Бояринъ Мстиславский Семенъ Володкевичъ* (21). Vienas du kartus užrašytas ponas yra valdovo rotmistras: *Панъ Юръи Тишкевичъ, ротмистръ господаръский* (516); *Панъ Юръи Тышкевичъ, ротмистръ короля его милосты* (250). Yra du Vilniaus vyskupo įvardijimai: *W Bodze Wielebny J. W. J. M. ksiądz biskup wileński [Eustachy Wołłowicz]* (R-100) „Jo šventenybė maloningasis kunigas Vilniaus vyskupas Eustachijus Valavičius“; dat. sg. *J. M. księdzu Eustachiuszowi Woł[ł]owiczo-*

wi, biskupowi wileńskiemu (R-134). Užrašytas vienas galbūt aukštas bažnyčios hierarchas: *Ѳедоръ владыка Трепаловичъ* (19). Yra trys valdovo bajorų užrašymai: *Семенъ Войниловичъ, дворанинъ господарьский* (13); *Ивашко Есмановичъ, дворанинъ господарьский* (13); *Семенъ Совичъ, дворанинъ господарьский* (13). Vienas įrašas turi keturias nuorodas: *Панъ Остаѳей Воловичъ, подканцлерый великого князства Литовского, моршалокъ дворный, староста Берестейский и Кобринский* (445) „Ponas Astafijus Valavičius, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pakancleris, dvaro maršalka, Brastos ir Kobrino seniūnas“. Vienas ponas yra Polocko žemės kaštelionas, kelių vietovių laikytojas: *Панъ Юръи Зеновъевичъ, кашталянъ земли Полоцкое, державца Лепельский, Чичерский и Пропойский* (439). Užrašytas vienas valdovo taurininkas, ponas ir laikytojas: *Панъ Матей Петкевичъ, чашникъ господаръский, державъца Скерстумонский и Росеенский* (464). Vienas kunigaikštis yra Breslaujos vaivada, dvaro etmonas ir Žitomiro seniūnas: *Князь Романъ Санкгушковичъ, воевода Браславский, гетьманъ дворный, староста Житомирский* (452). Užrašytas vienas ponas seniūnas, einantis jo malonybės karaliaus maršalkos ir raštininko pareigas: *Панъ Янъ Шимковичъ, маршалокъ и писаръ короля его милости, староста Тыкотинский* (466). Yra pono Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemės paiždininkio, valdovo raštininko, kelių vietovių laikytojo užrašymas: *Панъ Миколай Нарушовичъ, подскарбъи земский великого князства Литовского, писаръ господарьский, державца Марковъский, Мяделский, Ушполский и Пенянский* (452). Vienas ponas yra LDK medžioklis: *J. M. pan Jan Naruszewicz, łowczy W. Ks. Litewskiego* (R-134). Du kartus minimas Slonimo sritinis tvarkininkas: *Pan Andrzej Afanasowicz, wojski słonimski* (R-95; R-111). Yra du vieno asmens, šlėktos, paminėjimai: instr. sg. *[Krzysztofem Fedorowiczem* [...]*] szlachtą* (R-91); *Krzysztof Fedorowicz, szlachcic* (R-124). Užrašytas ponas Vilniaus arklidininkas, Vasiliškių seniūnas: *Панъ Янъ Волочъкевичъ, конюшы Виленски, староста Василиски* (239). Yra pono Naugarduko kašteliono, Slonimo seniūno užrašymas: *Панъ Григорей Воловичъ, кашталянъ Новогородский, староста Слонимский* (447). Vienas ponas yra Gardino teisėjo padėjėjas: *Панъ Иванъ Макаровичъ, подсудокъ Городенский* (520). Užrašytas ponas jo malonybės karaliaus sekretorius: *Панъ Станиславъ Бартошевичъ, секретаръ короля его милости* (464). Yra vienas pono valdovo bajoro įrašymas: *Панъ Оникей Горностаевичъ, дворанинъ господарьский* (13). Užrašytas vienas ponas jos malonybės karalienės kamaris: *Панъ Станиславъ Довойновичъ, коморникъ королевое ее милости* (15). Yra du jo malonybės pono Lydos žemės raštininko užrašymai: *J. M. pan Samuel Kunciewicz, pisarz ziemski lidzki* (R-110); dat. sg. *J. M. panu Samuelowi Kuncewiczowi, pisarzowi ziemskiemu lidzkiemu* (R-129). Vienas ponas yra valdovo pataurininkis: *Панъ Янъ Николаевичъ, подчаший господарьский* (8). Užrašytas vienas jo malonybė ponas Vilniaus kaštelionas: *W. J. M. pan [Mikołaj] Hlebowicz, kasztelan wileński* (R-111). Vienas kunigaikštis yra jo karališkosios malonybės maršalka: *Князь Ярославъ Матѳеевичъ, маршалокъ его королевской милосты* (239). Užrašytas vienas Vilniaus pavieto žemės raštininkas: *Андрей Мацкевичъ, писаръ земский повету Виленского* (535). Yra vienas Polocko vaivados sūnus: *Миколай Глебовичъ, воеводичъ Полоцъкий* (12). Užrašytas vienas tiltininkas: *Степанъ Григоръевичъ мо-*

стовничий (520). Yra vienas virtuvininko sūnus ar anūkas: *Станиславъ Петровичъ Кухмистровича* (14). Vienas asmuo yra kilęs iš Maskvos kunigaikštystės: *Акгишъ Сарыхожичъ Москвитинъ* (536).

2. Vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys. 247 užrašymai. Tai 22,5% visų įvardijimų, 32,4% dvinarių įvardijimų, 25,8% mišrių įvardijimų. 71 asmuo užrašytas be jokių nuorodų, pvz., *Ирий Пухалский* (537); *Янъ Межынский* (525); *Валеньты Дубовъски* (257); *Олекша Покривницкий* (11); *Войтехъ Носиловъский* (14); *Stefan Pierzchliński* (R-107); *Янъ а Езоѳъ Козицкие* (525); *Александро Костомолоцкий* (484). Su nuorodomis užrašyti 176 žmonės. 71 iš jų turi nuorodą *панъ*, pvz., dat sg. *Пану Богдану Дрозденскому* (524); *Панъ Михалъ Тугановъски* (257); *Панъ Анъдрей Подаревъски* (247); *Pan Mikołaj Nieprzecki* (R-86); *Pan Maciej Koskowski* (R-101); *pan Andrzej Gniewiński* (R-118); *Ich M. panowie [Bartłomiej i Bazyli] Strawińscy* (R-88); *Panowie [Hryhory i Jan] Unichowscy* (R-111); *J. M. pan Andrzej Młocki* (R-80). 45 užrašyti asmenys turi nuorodą *князь*, pvz., *князь Петръ Порьщкий* (470); *князь Анъдрей Вишневецкий* (469); *Князь Болтромей Свирский* (530); *князь Михайло Масалский* (523); *Князь Семенъ Глинский* (16); *Князь Василей Толочинский* (17); *Князь Тимоѳей Соколенский* (476); gen. sg. *его милосты князя Юръя Слуцького* (240); *Князь Ѳедоръ, князь Иванъ Горскии* (17). Yra trys šlėktos: *Filon Rapacki, szlachcic* (R-124); instr. sg. *[Filonem Rapackim] szlachtą* (R-91); gen. sg. *шляхтича Ленарта Сикорского* (496). Užrašyti du jo malonybės karaliaus bajorai: gen. sg. *Андрея Дыбовского, дворанина короля его милости* (472); *Ѳредрихъ Вертинский, дворанинъ короля его милости* (536). Yra vienas jo malonybės karaliaus rotmistras: *Янъ Радимский, ротмистръ короля его милости* (479). Užrašytas vienas šaulys: *Янъ Раецкий стрелец* (19). Yra vienas kareivis: *жолнеръ з роты пана Полоцкого Касперъ Несуховски* (252). Užrašytas vienas pono vietininkas: *Михайло, наместникъ пана Юръевъ Оникштенский* (13). Yra vienas stačiatikių kunigas: *Богданъ, попъ Куренецъки* (252). Užrašyti keturi ponai – trys LDK iždininkai ir vienas žemės paiždininkis, pvz., *J. M. pan [Mikołaj] Brolnicki, skarbny W. Ks. Litewskiego* (R-109; R-111); dat. sg. *J. M. panu Demetremu Chaleckiemu, podskarbiemu ziemskiemu W. Ks. Litewskiego* (R-132). Yra keturi ponų maršalkų užrašymai: *Панъ Александро Вагановский, маршалокъ господарский повету Волковыйского* (459); *Панъ Михайло Козинъски, маршалокъ короля его милосты* (240); *Панъ Павелъ Островицкий, маршалокъ короля его милости повету Ошменского* (456); *J. M. pan Aleksander Chalecki, marszalek lidzki* (R-109). Užrašyti keturi laikytojai: *Панъ Михайло Халецкий, державца Вруцкий* (12); gen. sg. *пана Лаврына Ратомского, державцы Остръского* (455); *Панъ Миколай Волский, державца Ожский и Переломский* (494); *Панъ Станиславъ Райский, державца Олицкий* (509). Sąrašuose yra du ponai, vienas – vaivada, kitas – vaivados sūnus: *Панъ Ласский Ольбрихтъ, воевода Сирацкий* (441); *Панъ Ярошъ Синявски, воеводичъ Руски* (245). Užrašyti du ponai kaštelionai: *Панъ Михайло Козинский, кашталянъ Луцкий* (442); *Панъ Миколай Лысаковский, кашталянъ Любачевский* (495). Minimi du ponai pakamariai: *Панъ Ярошъ Синявский, подкоморий Каменецкий* (497); *Панъ Малхеръ Космовский, подкоморый Киевский* (499). Užrašyti du ponai – teisėjas ir teisėjo padėjėjas: *Панъ Малхеръ Сновский, судья Новогородский* (492);

J. M. pan Marcin Piadziwski, podsądek kowieński (R-98). Yra du ponų arklidininkų užrašymai: *Панъ Якубъ Песецкий, конюший короля его милости дворный* (458) „Ponas Jokūbas Peseckis, jo malonybės karaliaus dvaro arklidininkas"; *Панъ Мартинъ Поцентковский, конюший Троцкий* (514). Užrašyti du ponai seniūnai: *Панъ Іванъ Крошынъски, староста Упитъски* (239); *Панъ Миколай Волъски, староста Ожъски ы Переломъски* (248). Yra du ponų miškininkų užrašymai: *Панъ Іванъ Ляцъки, лешничы господарски Подляски* (239); *Панъ Остаѳей Халецки, лесничы Белъски* (249). Užrašyti trys ponai šlėktos: *pan Abram Murawicki, szlachcic* (R-128); dat. pl. *panu Adamowi i Janowi Stalbowskim, szlachcie* (R-126). Yra vienas ponas tijūnas: *Панъ Петръ Оборски, тывунъ Троцки* (240). Du kartus užrašytas jo malonybė ponas LDK taurininkas: *W. J. M. pan Jan Hołowczyński, cześnik W. Ks. Litewskiego* (R-123; R-128). Yra vienas ponas valdovo stalininkas: *Панъ Миколай Дорогостайский, столникъ господаръский* (461). Užrašytas vienas ponas jo malonybės karaliaus patalininkas: *Панъ Лукашъ Ленъский, ложничи короля его милости* (457). Vienas ponas yra virtuvininko sūnus: *Панъ Миколай Ясенъски кухмистровичъ* (246). Užrašytas vienas kunigas klebonas: *Ksiądz pleban nowogródzki [Marcin Gradowski]* (R-111). Minimas ponas jo malonybės karaliaus revizorius: *rewizor Króla J. M. pan Sebastian Dybowski* (R-123). Užrašyti du kunigaikščiai vaivados: *Князь Алексанъдро Чорторыский, воевода Волынский* (440); *Князь Стеѳанъ Збаражский, воевода Троцкий* (443). Du kartus užrašytas jo malonybė kunigaikštis LDK taurininkas: *J. M. kniaź [Jan] Hołowczyński, cześnik W. Ks. Litewskiego* (R-94; R-85). Minimas kunigaikštis Vilniaus paraktininkis: *Князь Андрей Неледенский, подключий Виленский* (537). Yra vienas kunigaikštis seniūnas: *Князь Богушъ Корецкий, староста Браславский и Веницкий* (475). Užrašytas vienas jo malonybė kunigaikštis, Minsko teisėjo padėjėjas: *J. M. Kniaź [Krzysztof] Żyżemski, podsądek miński* (R-86). Vienas kunigaikštis yra pakamaris ir laikytojas: *Князь Иванъ Крошинский, подкоморий Браславский, державца Упицкий* (467). Vienas ponas yra jo karališkosios malonybės maršalka ir žemės raštininkas: *Панъ Адамъ Косинский, маршалокъ его кролевской (такъ) милости повету Дорогицкого и писаръ земский того жъ повету Дорогицкого и Мелницкого* (456). Užrašytas ponas rusų vaivados sūnus, seniūnas: *Панъ Миколай Синявский, воеводичъ Руский, староста Стрийский* (498). Vienas jo malonybė ponas yra Lydos maršalka ir jo malonybės karaliaus sekretorius: *J. M. pan Aleksander Chalecki, marszałek lidzki, sekretarz Króla J. M.* (R-133). Užrašytas ponas valdovo iždininkas, Vilniaus raktininkas ir paraktininkis: *Панъ Иванъ Зарецкий, скарбный господаръский, ключникъ и подключий Виленский* (463). Vieno asmens įvardijime yra net penkios nuorodos – pono, raštininko, jo malonybės karaliaus sekretoriaus, seniūno, sritinio tvarkininko: *Панъ Матысъ Савицкий, писаръ и секретаръ короля его милости, староста Мелницкий, войский Дорогицкий* (461).

3. Vardas + asmenvardis, kuris nėra vardas, patronimas ar *-sk-* tipo priesagos vedinys. 224 užrašymai. Tai 20,4% visų įvardijimų, 29,4% dvinarių įvardijimų, 23,4% mišrių įvardijimų. 84 asmenys užrašyti be prievardžių, pvz., *Василей Ботвинье* (19); *Андрей Тоитинъ* (20); *Болтромей Третякъ* (534); *Григорей Сорока* (534); *Иванъ Бобоедъ* (529); *Езоѳъ Таруса* (522); *Станиславъ Толочъко*

(256); *Янъ Дунай* (253); *Мартинъ Подбипета* (13); *Богданъ Жыло* (254). Su prievardžiais užrašyta 140 asmenų. Su viena nuoroda *панъ*, *J. M. pan* užrašyti 73 asmenys, pvz., *pan Heliasz i pan Jerzy Komorowie* (R-113); *J. M. pan Michał Ostrouch* (R-99); *Pan Jan Jeśman* (R-110); *Панъ Станиславъ Скиндеръ* (487); *Панъ Лукашъ Сологубъ* (489); *Панъ Янъ Іонъдзилъ* (246); *Панъ Станиславъ Гамшей* (246); *Панъ Щастный Ѳурсъ* (515); *Панъ Раѳалъ Прокулей* (529); *Панъ Григорей Остикъ* (500). Šeši asmenys uþrašyti su viena nuoroda *князь*: *Князъ Иванъ Дуда* (16); *Князъ Тимохвей Пузына* (16); *Князъ Петръ Головня* (17); *Князъ Костенътинъ Конопля* (17); *Князъ Андрей Капуста* (239); *Князъ Петръ Пузына* (468). Du asmenys turi valdovo bajoro titulą: *Гринко Таруса, дворанинъ господарьский* (13); *Иванъ Резанецъ, дворанинъ господаръский* (14). Yra vienas dvaro vėliavininkas: *Хоружий дворный Василей Рагоза* (525). Vienas asmuo yra bajoras: gen. sg. *боярина своего Якуба Жука* (9). Vienas asmuo eina Ašmenos pavieto jo didenybės karaliaus dvaro generolo pareigas: *Jan Tałoczko, generał Króla J. M. nadworny powiatu oszmiańskiego* (R-131). Užrašytas vienas tijūnas: *Станиславъ Козакъ, тивунъ Куршевский* (21). Yra vienas valdovo dijokas: *Олехно Кривецъ, дьякъ господаръский* (14). Į sąrašus papuolė vienas Vilniaus miestietis: *Станиславъ Стулба, мещанинъ Виленский* (482). Užrašyti šeši ponai teisėjai ir teisėjų padėjėjai: *Панъ Бенедыктъ Юрага, судъя дворный короля его милости* (513) „Ponas Benediktas Juraga, jo malonybės karaliaus dvaro teisėjas“; *Панъ Григорей Рагоза, судъя земский повету Менского* (527); *Панъ Размусъ Довкгирдъ, судья земли Троцкое* (503); *Панъ Миколай Скинъдеръ, судычъ Троцки* (250); *J. M. pan Jerzy Sopóćko, sędzic ziemski grodzieński* (R-127); *J. M. pan Krzysztof Tołoczko, podsędek grodzieński* (R-111); *J. M. pan [Dymitr] Bychowiec, podsądek trocki* (R-88). Yra du ponai vaivados ir šeši ponai vaivadų sūnūs: *J. M. pan wojewoda wileński [Lew Sapieha]* (R-101); gen. sg. *J. M. pana [Lwa Sapiehy], wojewody wileńskiego* (R-114); *Панъ Иванъ Горностай, воеводичъ Новгородский* (489); *Панъ Станиславъ Нарбутъ, воеводычъ Подляски* (252); *Панъ Богданъ Сапега, воеводычъ Новогородски* (248); *Панъ Павелъ Пацъ, воеводычъ Подъляски* (247); *Панъ Іванъ Горъностай, воеводичъ Новогородъски* (246); *Панъ Миколай Сапега, воеводычъ Новогороцки* (246). Užrašyti trys ponai pakamariai: *Панъ Станиславъ Сологубъ, подкоморий Менский* (488); *Панъ Доменикъ Пацъ, подкоморый Берестейский* (505); *Панъ Андрей Держко, подкоморий Троцкий* (523). Minimas du kartus ponas vietininkas: *Панъ Станиславъ Гомшей, наместникъ Виленский* (507); gen. sg. *пана Станислава Гомшея, наместника Виленского* (501). Užrašyti du ponai kaštelionai: *Панъ Павелъ Пацъ, кашталянъ Витебский* (453); *Панъ Мальхеръ Шеметъ, кашталянъ земли Жомоитское* (449). Du kartus minimas ponas sritinis tvarkininkas, pvz.: *Панъ Алекъсанъдеръ Гинъца, войски Мелницки* (250). Yra du ponai seniūnai: dat. sg. *пану Ивану Солтану, старосте Острынскому* (534); *Панъ Юры Остыкъ, староста Браславски* (240). Užrašyti du ponai maršalkos – valdovo ir jo karališkosios malonybės: *Панъ Михайло Ело, маршалокъ господаръский (467); Панъ Грыгоры Трызна, маршалокъ его королевской милосты* (238). Yra du ponai laikytojai: *Панъ Іванъ Солътанъ, державца Ляховицъки* (240); *Панъ Дороминъ Война, державца Квасовски* (259). Užrašyti du ponai jo malonybės karaliaus sekreto-

riai: *Панъ Вацлавъ Акгрипа, секретаръ короля его милосты* (460); *J. M. pan Władysław Kierdej, sekretarz Króla J. M.* (R-124). Minimas du kartus ponas LDK medžioklis: *J. M. pan Krzysztof Zawisza, łowczy W. Ks. Litewskiego* (R-95; R-105). Užrašytas ponas jo malonybės karaliaus bajoras: *Панъ Миколай Служка, дворанинъ короля его милости* (513). Yra vienas ponas valdovo kalavijininkas: *Панъ Щасный Сирути, мечный господарьский* (455). Minimas vienas ponas seniūnas: *Панъ Гаврыло Горностай, староста Каменецки* (238). Užrašytas vienas ponas LDK kanclerio padėjėjas*: J. M. pan Pawel Sapieha, podkanclerzy W. Ks. Litewskiego* (R-82). Yra vienas ponas jo malonybės karaliaus rotmistras: *Панъ Мартинъ Курчъ, ротмистръ короля его милости* (517). Užrašytas vienas ponas dvaro vėliavininkas: *Хоружый дворны панъ Грыгорей Рагоза* (252). Minimas vienas jo malonybė ponas Gardino žemės raštininkas: *J. M. pan Ostafi Kierdej [pisarz ziemski grodzieński]* (R-81). Du kartus užrašytas jo malonybė kunigaikštis Mikolojus Pacas, Kijevo vyskupas, pvz.: *Его милостъ князь Миколай Пацъ, бискупъ Киевский* (237). Yra vienas pono kašteliono ir laikytojo įrašas: *Панъ Янъ Гайко, кашталянъ Берестейский, державца Трабский и Красноселский* (437). Užrašytas ponas jo malonybės karaliaus dvaro paiždininkis ir laikytojas: *Панъ Станиславъ Влошекъ, подскарбий короля его милосты дворный, державца Кнышинский* (463). Yra vienas ponas kaštelionas ir seniūnas: *Панъ Миколай Тальвошъ, кашталянъ Менский, староста Дынембурский* (447). Minimas ponas seniūnas ir jo karališkosios malonybės rotmistras: *Панъ Грыгоры Бака, староста Кревски, ротъмистръ его королевской милосты* (239). Užrašytas ponas jo karališkosios malonybės sekretorius ir Vilniaus vaitas: *Панъ Аукгуштынъ Ротунъдъ, секретаръ его королевской милосты, войтъ Виленъски* (240). Yra vienas ponas vaivada ir seniūnas: *Панъ Юръи Остикъ, воевода Мъстиславский, староста Браславский* (444). Užrašytas ponas jo karališkosios malonybės raštininkas ir laikytojas: *Панъ Михайло Гарадурда, писарь короля его милости, державца Свислоцский* (458). Minimas ponas jo karališkosios malonybės raštininkas ir laikytojas: *Панъ Лавринъ Война, писарь его королевское милости, державца Квасовский, и Красницкий, и Имдурский* (460). Yra vienas ponas LDK pataurininkis ir seniūnas: *Панъ Миколай Кишка, подчаший великого князъства Литовского, староста Дорогицкий* (465). Vienas asmuo užrašytas su penkiomis nuorodomis – jo malonybės pono, vaivados, LDK kanclerio, seniūno ir laikytojo: *Его милость панъ Миколай Радивилъ, воевода Виленский, канцлеръ великого князства Литовского, староста Мозырский, державца Борысовский и Лидский* (450).

4. Vardas + patroniminės priesagos *-овъ/-евъ* vedinys. Šeši užrašymai. Tai 0,5% visų įvardijimų, 0,8% dvinarių įvardijimų, 0,6% mišrių įvardijimų. Visi įvardijimai užrašyti be prievardžių: *МатѲей Уколовъ* (535) „Motiejus, Ukolo sūnus“; *Мартинъ Оксаковъ* (533); *Васылей Околовъ* (256); *Михайло Скипоровъ* (15); *Романъ Окортевъ* (20); *Михайло Колычовъ* (20).

5. Vardas + patronimo genityvas. Vienas užrašymas. Tai 0,1% visų įvardijimų, 0,1 % dvinarių įvardijimų, 0,1% mišrių įvardijimų. Asmuo užrašytas su pono ir vaivados nuorodomis: *Панъ Василей Тишкевича, воевода Подляшский* (437) „ponas Vasilijus, Tiškaus anūkas, Polesės vaivada“.

Įvardijimai dviem vardais ir vienu šeimos asmenvardžiu. Dešimt užrašymų. Tai 0,9% visų įvardijimų, 4,7% trinarių įvardijimų, 1% mišrių įvardijimų.

1. Du vardai + asmenvardis, kuris nėra vardas, patronimas ar *-sk-* tipo vedinys. Penki užrašymai. Tai 0,5% visų įvardijimų, 2,4% trinarių įvardijimų, 0,5% mišrių įvardijimų. Su pono nuoroda užrašytas vienas asmuo: *Панъ Миколай КриштоѲъ Радивилъ* (453). Yra trys vieno asmens – pono LDK pakanclerio – užrašymai, pvz., *J. M. pan podkanclerzy W. Ks. Litewskiego [Paweł Stefan Sapieha]* (R-86). Tas pats asmuo užrašytas su trimis nuorodomis – J. W. J. M. pono, LDK arklidininko ir pakanclerio: dat. sg. *J. W. J. M. panu Pawłowi [Stefanowi] Sapieże, na on szas koniuszemu W. Ks. Litewskiego, a teraźniejszemu podkanclerzemu* (R-113).

2. Du vardai + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Trys užrašymai. Tai 0,3% visų įvardijimų, 1,4 % trinarių įvardijimų, 0,3 % mišrių įvardijimų. Vienas asmuo turi pono nuorodą (jis užrašytas tarp kitų šeimos atstovų): *pan Mikołaj Kazimierz* [...] *Gniewinscy* (R-119). Yra vienas jo malonybė ponas laikytojas: *J. M. pan dzierżawca rudnicki [Jan Alfons Lacki]* (R-106). Minimas jo malonybė ponas jo malonybės karaliaus sekretorius: *J. M. pan Stanisław [Jerzy] Brolnicki, sekretarz Króla J. M.* (R-110).

3. Du vardai + patronimo genityvas. Vienas užrašymas. Tai 0,1% visų įvardijimų, 0,5% trinarių įvardijimų, 0,1% mišrių įvardijimų. Asmuo užrašytas be prievardžių: *Янъ Яцько Немирыча* (253) „Jonas Jacka, Nemiros anūkas“.

4. Du vardai + patronimas. Vienas užrašymas. Tai 0,1% visų įvardijimų, 0,5% trinarių įvardijimų, 0,1% mišrių įvardijimų. Asmuo yra jo karališkosios malonybės maršalka ir seniūnas: *Янъ Грыгорей Воловичъ, маршалокъ его королевской милости, староста Слонимъский* (238) „Jonas Grigorijus, Volo sūnus, jo karališkosios malonybės maršalka, Slonimo seniūnas“.

Įvardijimai vardu ir dviem šeimos asmenvardžiais. 198 užrašymai. Tai 18% visų įvardijimų, 93,8% trinarių įvardijimų, 20,6% mišrių įvardijimų.

1. Vardas + patronimas + asmenvardis, kuris nėra vardas, patronimas ar *-sk-* tipo priesagos vedinys. 70 užrašymų. Tai 6,4% visų įvardijimų, 33,2% trinarių įvardijimų, 7,3% mišrių įvardijimų. Be prievardžių užrašyta 30 įvardijimų, pvz., *Ленартъ Довгирдъ Станиславовичъ* (508) „Lenartas Daugirdas, Stanislovo sūnus“; *Миколай Яворъ Будаевичъ* (536); *Иванъ Перхоревичъ Смолненин* (13); *Янъ Немировичъ Угринъ* (21); *Иванъ Ивановичъ Бака* (530); *Иванъ Семеновичъ Сорока* (530); *Григорей Богдановичъ Рагоза* (527). Dvidešimt vienas asmuo užrašytas su nuoroda *панъ*, pvz., *pan Krzysztof Butkiewicz Jaskold* (R-120); *Панъ Янъ Андреевичъ Скиндеръ* (19); *Панъ Павелъ Ивановичъ Сопега* (9); *Панъ Янъ Стецковичъ Цыбулька* (9); *Панъ Лукашъ Миколаевичъ Сологубъ* (247); *Панъ Янъ Юръевичъ Шеметъ* (249); *Панъ Васылей Михайловичъ Мелешъко* (256). Du asmenys turi kunigaikščio titulą: *Князь Андрей Тимоѳеевичъ Капуста* (17); *Князь Гаврило Кгамбулатовичъ Петигорецъ* (517). Užrašyti 7 ponai – 4 vaivados ir 3 vaivadų sūnūs, pvz., *J. M. pan wojewoda trocki [Janusz Skumin Tyszkiewicz]* (R-92; R-101); *Панъ Павелъ Ивановичъ Сапега, воевода Новогородский* (451); *Панъ Богданъ Павловичъ Сопега, воеводичъ Новогор[од]ъский* (499); *Панъ Станиславъ Миколаевичъ Нарбутъ, воеводичъ Подляшскій* (503); *Панъ Остаѳей Ивановичъ Горностай, воеводичъ Новогородский* (501). Yra vienas ponas valdo-

vo maršalka: *Маршалокъ господарьскій панъ Иванъ Богдановичъ Сопега* (19). Minimas vienas ponas laikytojas: *Панъ Иванъ Александровичъ Солтанъ, державца Острынский* (498). Užrašytas vienas ponas Polesės kaštelionas: *Панъ Григорей Есноовичъ Тризна, кашталянъ Подляшский* (436). Yra vienas ponas Vladimiro pakamaris: *Панъ Александро Богдановичъ Семашко, подкоморий Володимерский* (518). Užrašytas vienas kunigaikštis valdovo maršalka: *Князь Богданъ Тимоѳеевичъ Пузына, маршалокъ господарьский* (458). Minimas ponas Vilniaus vaivada: *панъ воевода Виленский панъ Миколай Юръевичъ Радивилъ* (437). Užrašytas ponas Minsko vaivada, Kameneco laikytojas: *Панъ Гаврило Ивановичъ Горностай, воевода Менъский, державца Каменецкий* (448). Yra vienas ponas jo karališkosios malonybės pakamario sūnus, seniūnas: *Панъ Станиславъ Анъдреевичъ Довойно, подкоморычъ его королевской милосты, староста Пинъски и Кобрынъски* (240). Minimas ponas Naugarduko vaivados sūnus, jo malonybės karaliaus maršalka: *Панъ Миколай Павловичъ Сопега, воеводичъ Новгородский, маршалокъ короля его милости* (465). Užrašytas kunigaikštis kaštelionas ir seniūnas: *Князь Андрей Тимоѳеевичъ Капуста, кашталянъ Браславский, староста Овруцкий* (435).

2. Vardas + patronimas + *-sk-* tipo priesagos vedinys. 55 užrašymai. Tai 5% visų įvardijimų, 26,1% trinarių įvardijimų, 5,7% mišrių įvardijimų. Šešiolika užrašymų neturi jokių nuorodų, pvz., gen. pl. *Северына Миколаевича а Матыса Яновича Биютишскихъ* (463) „Severino, Mikalojaus sūnaus, ir Mato, Jono sūnaus, bijutiškių“ (kilm.); *Раѳалъ а Базылей Грыневичы Быховъские* (258); *Михалъ Богушевичъ Почоповский* (533); *Собестыянъ Михайловичъ Каменицкий* (533); *Иванъ Ѳедоровичъ Кривоболоцкий* (522). Dvidešimt asmenų užrašyta su kunigaikščio titulu, pvz., *Князь Александро Александровичъ Вишневецкий* (471); *Князь Левъ Сендюшковичъ Коширский* (474); *Князь Юръи Андреевичъ Збаражский* (474); *Князь Жданъ Александровичъ Свирский* (16); *Князь Андрей Андреевичъ Лукомъский* (16); *Князь Юрей его милость Олелковичъ Слуцкий* (15); *Князь Иванъ Тимоѳеевичъ Масалский* (16). Pono titulą turi 7 asmenys: *J. M. pan Jan Fronckiewicz [Radzimiński]* (R-104; R-109; R-85); Панъ *Янъ Яновичъ Заберезинъский* (8); Панъ *Анъдрей Войтеховичъ Носиловский* (15); *Панъ Янъ Яновичъ Волъменъский* (246); *Панъ Григорей Ѳедоровичъ Вагановский* (517). Vieno asmens kunigaikščio titulas įvardijime įrašytas du kartus: *Князь Юръи Юръевичъ Слуцкий* (451). Du kartus užrašytas jo malonybė ponas Lydos seniūnas, pvz., *J. M. pan Mikołaj Fronckiewicz [Radzinimiński], starosta lidzki* (R-114). Įrašytas ponas Polesės miškininkas: *Панъ Иванъ Ивановичъ Лядский, лесничий Подляшский* (496). Yra vienas ponas Kameneco sritinis tvarkininkas: *Панъ Иванъ Ѳедоровичъ Вагановский, войский Каменецкий* (515). Minimas kunigaikštis jo malonybės karaliaus rotmistras: *kniaź Samuel Murtosicz [Łowczycki], rotmistrz Króla J. M.* (R-134). Užrašytas kunigaikštis seniūnas: *Князь Миколай Андреевичъ Збаражский, староста Кремяницкий* (473). Yra kunigaikštis jo malonybės karaliaus maršalka: *Князь Лукашъ Болеславовичъ Свирский, маршалокъ короля его милости* (459). Minimas kunigaikštis, einantis Gardino žemės teisėjo pareigas: *Князь Иванъ Ѳедоровичъ Масалский, судья земский Городенский* (472). Užrašytas kunigaikštis laikytojas, jo malonybės karaliaus rotmistras: *Князь Александро*

Ивановичъ Полубенский, державца Волмерский, ротмистръ короля его милости (474). Minimas ponas valdovo maršalka ir Naugarduko teisėjas: *Панъ Малхеръ Жикгимонтовичъ Сновский, маршалокъ господаръский и судья Новогородский* (463). Vienas asmuo užrašytas su keturiomis nuorodomis – kunigaikščio, Kijevo vaivados, Voluinės žemės maršalkos ir Vladimiro seniūno: *Князь Костентинъ Костентиновичъ Острозский, воевода Киевский, маршалокъ Волынское земли, староста Володимерский* (450–451).

3. Vardas + patronimas + patronimo genityvas. 48 užrašymai. Tai 4,4% visų įvardijimų, 22,7% trinarių įvardijimų, 5% mišrių įvardijimų. Be prievardžių užrašyta 20 įvardijimų, pvz., *Григорей а Василей Остаѳьевичи Пугашевича* (11) „Grigorijus ir Vasilijus, Ostafijaus sūnūs, Pugašo anūkai“; *Александро Мартиновичъ Мацкевича* (528); *Юрей Ѳедковичъ Хребътовича* (15); *Янъ Юръевичъ Зеновъевича* (12); *Юрей Михайловичъ Олехновича* (12); *Станиславъ Станиславовичъ Нарбутовича* (12); *Миколай Шимъковичъ Кирбутовича* (19). Devyniolika asmenų užrašyti su nuoroda *панъ*, pvz., *Панъ Миколай, а панъ Станиславъ, а панъ Войтехъ Юръевичи Сологубовича* (10); *Панъ Миколай Юръеввичъ Зеновъевича* (500); *Панъ Матей Михайловичъ Петковича* (10); *Панъ Янъ Юръевичъ Глебовича* (8); *Панъ Александро Ивановичъ Ходкевича* (9). Su viena luomo nuoroda *князь* užrašyti du asmenys: *Князь Богданъ Ѳедоровичъ Одинцевича* (16); *Князь Ярославъ Матеевичъ Микитинича* (470). Minimas vienas tijūnas: *Лавринъ Петковичъ Шуковича, тивунъ Кгеднинский* (21). Užrašyti du ponai – vaivada ir vaivados sūnus: *Панъ Юръи Васильевичъ Тишкевича, воевода Берестейский* (434); *Панъ Янъ Станиславовичъ Глебовича, воеводичъ Полоцкий* (14). Du kartus užrašyta nuoroda *панъ* Bielsko seniūno įvardijime: *Панъ Троцкий, староста Бельский, панъ Юръи Александровичъ Ходкевича* (440). Minimas ponas jo malonybės karaliaus medžioklis, seniūnas: *Панъ Григорей Богдановичъ Воловича, ловчий короля его милости староста Мерецкий, Довкговский и Перелайский, Варанский, Каневский и Дубицкий* (465). Užrašytas jo malonybė ponas vyriausiasis LDK etmonas: *Его жъ милость панъ Виленский, гетьманъ наивышший великого князьства Литовского пан Григорей Александровичъ Ходкевича* (433). Vienas įvardijimas užrašytas su šešiomis nuorodomis – jo malonybės pono, seniūno, LDK žemės maršalkos, administratoriaus ir etmono, laikytojo: *Его милость панъ Янъ Еронимовичъ Ходкевича, староста Жомоитъский, маршалокъ земъский великого князства Литовского, администратор и гетьманъ земли Иѳлянтское, державца Плотелский и Телшовский* (444).

4. Vardas + du patronimai. Penkiolika užrašymų. Tai 1,4% visų įvardijimų, 7,1% trinarių įvardijimų, 1,6% mišrių įvardijimų. Dvylika įvardijimų užrašyta be prievardžių, pvz., *Янъ а Станиславъ Яновичы Зеновъевичы* (488) „Jonas ir Stanislovas, Jono sūnūs, Zenovijaus anūkai“; *Станиславъ Михайловичъ Товткевичъ* (530); *Андрей Станиславовичъ Дитриковичъ* (527); *Григорей Михайловичъ Ильиничъ* (526). Vienas asmuo užrašytas su nuoroda *панъ*: *Панъ Миколай Юръевичъ Волчкевичъ* (487). Minimas ponas dvaro arklidininko sūnus: *Панъ Станиславъ Миколаевичъ Ондрошевичъ, сынъ конюшого дворного* (491). Užrašytas vienas ponas jo malonybės karaliaus maršalka: *Панъ Иванъ Ивановичъ Воловичъ, маршалокъ короля его милости повету Городенского* (462).

5. Vardas + asmenvardis, kuris nėra vardas, patronimas ar *-sk-* tipo priesagos vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Septyni užrašymai. Tai 0,6% visų įvardijimų, 3,3% trinarių įvardijimų, 0,7% mišrių įvardijimų. Penki įvardijimai užrašyti su nuoroda *панъ*: *Pan Mikołaj Gnojnicki Rabiej* (R-85; R-121); *J. M. pan [Władysław Monwid] Dorohostajski* (R-108). Instr. sg. *z panem Piadziewskim, [Matjaszem] Ciurlą* (R-97); *Панъ Матей Клочко Подоройский* (495). Minimas jo malonybė ponas Smolensko vaivada: *J. M. pan wojewoda smoleński [Aleksander Korvin Gosiewski]* (R-102). Užrašytas LDK maršalka: dat. sg. *Krzysztofowi [Monwidowi] Dorohostajskiemu, marszałkowi [W. Ks. Litewskiego]* (R-132).

6. Vardas + patronimas + asmenvardžio, kuris nėra vardas, patronimas ar *-sk-* tipo priesagos vedinys, genityvas. Vienas užrašymas. Tai 0,1% visų įvardijimų, 0,5% trinarių įvardijimų, 0,1% mišrių įvardijimų. Asmuo užrašytas be jokių nuorodų: *Грыгорей Михайловичъ Улача* (252).

7. Vardas + patronimas + patroniminės priesagos *-овъ/-евъ* vedinys. Vienas užrašymas. Tai 0,1% visų įvardijimų, 0,5% trinarių įvardijimų, 0,1% mišrių įvardijimų. Asmuo užrašytas be jokių nuorodų: *Иванъ Тимоѳеевичъ Горловъ* (13) „Ivanas, Timotiejaus sūnus, Gorlo anūkas“.

8. Vardas + du *-sk-* tipo asmenvardžiai. Vienas užrašymas. Tai 0,1% visų įvardijimų, 0,5% trinarių įvardijimų, 0,1% mišrių įvardijimų. Užrašytas asmuo yra urėdas: dat. sg. *враднику [...] Нестановском Миколаю Холдзынскомъ* (469).

Įvardijimas vardu ir trimis šeimos asmenvardžiais. Dešimt užrašymų. Tai 0,9% visų įvardijimų, 100% keturnarių įvardijimų, 1% mišrių įvardijimų.

1. Vardas + du asmenvardžiai, kurie nėra vardai, patronimai ar *-sk-* tipo priesagos vediniai + *-sk-* tipo antroponimas. Devyni užrašymai. Tai 0,8% visų įvardijimų, 90% keturnarių įvardijimų, 0,9% mišrių įvardijimų. Visi įvardijimai yra vienos šeimos atstovų – *Kozioł [Koziełł Poklewski]*. Vienas asmuo yra Ašmenos pastalininkis: *J. M. pan Fabian Kozioł [Koziełł Poklewski], podstoli oszmiański* (R-98; R-115). Septyni asmenys užrašyti su nuoroda *pan*, pvz., *Ich M. panowie [Fabian i Józef] Kozłowie [Koziełłowie Poklewscy]* (R-98); dat. sg. *panu Iwanowi Kozłowi [Koziełłowi Poklewskiemu]* (R-115); *Pan Gabriel Kozioł [Koziełł Poklewski]* (R-98).

2. Vardas + asmenvardis, kuris nėra vardas, patronimas ar *-sk-* tipo priesagos vedinys + patronimas + *-sk-* tipo antroponimas. Vienas užrašymas. Tai 0,1% visų įvardijimų, 10% keturnarių įvardijimų, 0,1% mišrių įvardijimų. Asmuo užrašytas su nuoroda *панъ*: *Панъ Иванъ Кмита Стретовичъ Березовицкий* (529) „ponas Ivanas Kmita, Streto sūnus, Berezovickis“.

VYRŲ ĮVARDIJIMO STRUKTŪRA

Į vyrų įvardijimus įeina 2314 asmenvardžių. Iš jų 1022 (44,2%) vardai, 1292 (55,8%) šeimos asmenvardžiai (potencialios arba tikros pavardės). Iš šeimos asmenvardžių vyrauja patronimai. Jų yra 552 (42,7% šeimos asmenvardžių). Asmenvardžių, kurie nėra vardai, patronimai ar *-sk-* tipo priesagos vediniai, yra 371 (28,7% šeimos asmenvardžių). Panašus *-sk-* tipo antroponimų kiekis – 369 (28,6%).

Be asmenvardžių, į įvardijimus įeina ir asmenvardžius paaiškinantys bendriniai žodžiai (prievardžiai). Be prievardžių užrašyta 430 įvardijimų (39,1%). Su

prievardžiais užrašyta 670 įvardijimų (60,9%). Nuorodų yra 943. Įvardijime būna 1–6 nuorodos. Trims nuorodoms (*panowie*) tenka 6 įvardijimai.

Šeimyninės padėties ir giminystės nuorodų nepasitaikė.

Tautybės nuorodų yra dvi (0,2% visų nuorodų). Vieną kartą įrašytas totorius (*Татаринъ*), vieną kartą – Maskvos kunigaikštystės gyventojas (*Москвитинъ*).

Pareigybės nuorodų yra 292 (31,0% visų nuorodų). Galima išskirti grupę bažnyčios pareigūnų. Užrašyti 9 vyskupai (*бискупъ, з ласки Божее бискупъ*), vienas bažnyčios hierarchas (*владыка*), 3 kunigai (*ksiądz*), vienas klebonas (*плебанъ*), vienas stačiatikių kunigas (*попъ*). Užrašyta nemažai kariuomenės pareigūnų. Minimi 43 vaivados ir vaivadų sūnūs (*воевода, воеводичъ*), 7 rotomistai (*ротмистръ господарский, ротмистръ короля его милости, ротмистръ его королевской милосты*), 7 sritiniai tvarkininkai (*войский*), vienas kareivis (*жолнеръ*), vienas šaulys (*стрелец*), 2 dvaro vėliavininkai (*хоружий дворный*), vienas generolas (*general Króla J. M.*), vienas kalavijininkas (*мечный господарьский*), 3 etmonai (*гетманъ, гетманъ наивышиший великого князьства Литовского*). Minima daug valstybės tarnybą einančių asmenų. Tarp jų 5 arklidininkai (*конюши*, *koniuszy W. Ks. Litewskiego*, *конюший короля его милости дворный*), 7 sekretoriai (*секретаръ короля его милости, секретаръ его королевской милосты*, *sekretarz Króla J. M.*), vienas tiltininkas (*мостовничий*), 4 vietininkai (*наместникъ*), 2 stalininkai (*столникъ господарский, родстоли*), vienas patalininkas (*ложничи короля его милости*), vienas revizorius (*rewizor Króla J. M.*), vienas vaitas (*войтъ*), vienas administratorius (*администратор*), vienas urėdas (*врадникъ*), 4 raktininkai (*ключникъ, подключий*), 6 virtuvininkai ir virtuvininkų sūnūs (*кухмистръ, кухмистровичъ*), 40 seniūnų ir seniūnų sūnų (*староста, старостичъ*), 2 gydytojai (*Докторъ, Докторовичъ*), 10 kamarių ir pakamarių (*коморникъ королевое ее милости, подкоморый, подкоморычъ*), 14 teisėjų ir kitų teismo pareigūnų (*судья, подсудокъ, sędzic, судычъ, судья дворный короля его милости, судья земский*), 6 tijūnai (*тивунъ*), 10 iždininkų (*скарбный, подскарбий, подскарбий земский, скарбный господарьский, подскарбий короля его милости дворный*), 12 kaštelionų (*каштелянъ*), 26 maršalkos (*маршалокъ, маршалокъ господарский, маршалокъ дворный, маршалокъ его королевской милосты, маршалокъ короля его милости*), 2 dijokai (*дъякъ, дъякъ господаръский*), 10 raštininkų (*писаръ*), 23 laikytojai (*державца*), 2 burmistrai (*burmistrz*), 5 miškininkai (*leśniczy*, *лешничы господарски*), 6 kancleriai ir pakancleriai (*канцлеръ великого князства Литовского, подканцлерый*, *podkanclerzy W. Ks. Litewskiego*), 5 taurininkai (*чашникъ, cześnik, подчаший господарьский, подчаший великого князъства Литовского*), 4 medžiokliai (*łowczy W. Ks. Litewskiego*, *ловчий короля его милости*).

Daugiausiai yra luomo nuorodų – 649 (68,8% visų nuorodų). Užrašytas vienas karalius (*господаръ король*) ir vienas didysis kunigaikštis (*великий князь*). Minimi 488 ponai (*панъ*, *J. M. pan, J. W. J. M. pan*), 131 kunigaikštis (*князь, его милость князь*, *J. M. kniaź*), 8 bajorai (*бояринъ, бояринъ королевое ее милости*), 8 šlėktos (*szlachcic*), 11 valdovo dvarininkų (*дворанинъ господарьский, дваранинъ короля его милости*), vienas miestietis (*мещанинъ*).

Įvardijimo ilgis – 1–4 asmenvardžiai. Daugiausiai yra dvinarių įvardijimų – 762 (69,3%). Nemažai trinarių įvardijimų – 211 (19,2%). Vienanarių – 117 (10,6%), keturnarių įvardijimų – 10 (0,9%).

Su vardu užrašyti 1008 vyrų įvardijimai (91,6% visų įvardijimų).

MOTERŲ ĮVARDIJIMO BŪDAI

Moterų įvardijimų yra 154. Jie užrašyti 53 įvardijimo būdais. Be šių įvardijimų, yra vienas užrašymas, kuriame moterys (Viktorino dukterys) konkrečiai neįvardijamos: gen. pl. *дочокъ Викториновыхъ* (517).

ĮVARDIJIMAS BE ŠEIMOS ASMENVARDŽIŲ

Be šeimos asmenvardžių vienu vardu užrašyta viena moteris. Tai 0,6% visų įvardijimų. Moteris užrašyta su luomo (*пани* „ponia“) ir pareigybės (*старостиная* „seniūno žmona“) nuorodomis: *Пани старостиная Ломзенская пани Томила* (18).

ĮVARDIJIMAS VIEN ŠEIMOS ASMENVARDŽIAIS

Vien šeimos asmenvardžiais (pavardėmis arba potencialiomis pavardėmis) užrašytos 82 moterys. Tai 53,2% visų įvardijimų.

Įvardijimas vienu šeimos asmenvardžiu. Vienu šeimos asmenvardžiu užrašyta 15 moterų. Tai 9,7% visų įvardijimų, 93,75% vienanarių įvardijimų, 18,3% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. *-sk-* tipo priesagos vedinys. Septyni užrašymai. Viena moteris užrašyta be prievardžio: dat. sg. *Głaniszewskiej* (R-120). Keturios moterys yra kunigaikštienės: gen. sg. *кнегини Комарицкое* (9) „kunigaikštienės Komaricko žmonos“ (kilm.); instr. sg. *кнегинею Крошинскою* (13); *Кнегини Полубинъская* (245); gen. sg. *кнегини бывшое Пронское* (499). Dvi moterys užrašytos su nuoroda *пани*: gen. sg. *пани Богуринское* (475); *Pani Chotkowska* (R-111).

2. priesagos *-овая/-евая* vedinys. Šeši užrašymai. Viena moteris užrašyta be prievardžių: dat. sg. *Орловы* (537). Dvi moterys yra našlės: *Довкгяловая вдова* (20) „Daugėlos našlė“; *Толъкачовая вдова* (259). Dvi moterys užrašytos su nuoroda *пани*: *Пани Литаворовая* (17); *Пани Бакаларовая* (21). Viena moteris yra kunigaikštienė: *Кнегиня Туровая* (18).

3. Priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas: acc. sg. *пани Кунцевичовую* (518) „ponią Kuncos marčią“ (gal.).

4. Priesagos *-иная* vedinys. Vienas užrašymas: dat. sg. *пани Кмитиной* (483) „poniai Kmitos žmonai“ (naud.).

Įvardijimas dviem šeimos asmenvardžiais. Dviem šeimos asmenvardžiais užrašytos 59 moterys. Tai 38,3% visų įvardijimų, 79,7% dvinarių įvardijimų, 72% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. 26 užrašymai. Trys moterys užrašytos be prievardžių: *Богушовая Иваницкая* (20) „Bogušo Iva-

nickio žmona“; *Аукгустыновая Вышынъская* (253); acc. sg. *Станиславовую Полоньскую* (529). Dvylika moterų užrašytos su nuorodomis *пани*, *J. M. pani*, pvz., *pani [Kazimierzowa] Horodyska* (R-124); *J. M. pani [Hieronimowa] Makowiecka* (R-103); *Пани Львовая Росская* (511); *Пани Яцковая Ратомская* (18); *Пани Миколаевая Заберезинская* (17). Šešios moterys yra kunigaikštienės: gen. sg. *кнегини Богдановое Соломирецкое* (495); gen. sg. *кнегини Юрьевой Масалской* (477); gen. sg. *кнегини Александровое Вишневецкое* (471); *Кнегини Матъѳеевая Окгинъская* (243); *Кнегини Глебовая Пронская* (18); *Кнегиня Семеновая Чорторийская* (17). Užrašyta viena valdovo bajorė: *Бояриня господарьская Скиделского повету Марцыяновая Ожаровская* (18). Viena kunigaikštienė yra ir vėliavininko žmona: *Кнегини Якубовая Свирская хоружая* (18). Viena ponia yra seniūno žmona: *Пани Есиѳовая Халецкая Старостына Черкаская* (243). Viena jos malonybė ponia yra žemės teisėjo žmona: *J. M. pani [Krzysztofowa] Strawińska, sędzina ziemska trocka* (R-109). Užrašyta viena ponia našlė: *pani Janowa Stalbowska, wdowa* (R-126).

2. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Septyniolika užrašymų. Dvi moterys užrašytos be prievardžių: *Ѳедоровая Маскевича* (253) „Fedoro žmona, Masko marti“; *Григоръевая Пугачевича* (526). Su nuoroda *пани* užrašyta 10 moterų, pvz., *Пани Ѳедковая Хребътовича* (19); *Пани Михайловая Зеновъевича* (19); *Пани Бутримовая Немировича* (18); *Пани Андреевая Некрашевича* (18); *Пани Дмитревая Ивашенцовича* (18). Viena ponia yra valdovo maršalkos žmona: *Пани Скуминовая Тишкевича, маршалковая господаръская* (531). Viena ponia yra pilies prižiūrėtojo žmona: *Пани Ѳедковая Гавриловича, городничая Городенская* (18). Dvi ponios yra vaivadų žmonos: *Пани Петровая Яновича, воеводиная Троцкая* (17); *Пани воеводиная Подляская пани Янушова Костевича* (17). Viena ponia yra valdovo maršalkos ir seniūno žmona: *Паны Скуминовая Тышъкевича, маршалъоковая господарская, старостыная Чорнобылъская* (241).

3. Du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Septyni užrašymai. Viena moteris užrašyta be prievardžių: acc. sg. *Яновую Мажейковую* (438) „Jono Mažeikos žmoną“ (gal.). Keturios moterys užrašytos su nuoroda *пани*: *Пани Петровая Кутевая* (18); *Пани Ивановая Туровая* (18); *Пани Павловая Гомъшеевая* (243); *Пани Даниловая Корчовая* (259). Užrašyta viena ponia, kuri yra našlė: *Пани Ивановая Мелешковая вдова* (527). Minima ponia, jo malonybės karaliaus maršalkos žmona: *Пани Івановая Боговитиновая, маршалъковая короля его милосты* (243).

4. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-иная* vedinys. Trys užrašymai. Viena moteris užrašyta be prievardžių: *Богдановая Шаулиная* (254) „Bogdano Šaulio žmona“. Užrašyta viena jos malonybė ponia vaivados žmona: *Ей милость пани Станиславовая Кищына, воеводына Витебска* (241). Minima ponia jo karališkosios malonybės maršalkos žmona: *Пани Станиславовая Губиная, маршалъковая его королевской милосты* (243).

5. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Trys užrašymai. Du kartus užrašyta kunigaikštienė: *Кнегиня Андреевая Одинцовичовая* (476) „kunigaikštienė Andriaus žmona, Odinco marti“; *Кнегиня Андреевая Одинцевичовая* (469). Minima ponia arklidininko žmona: *Пани Іванова Воловичовая, конюшыная Троцкая* (242).

6. *-sk-* tipo priesagos vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas: gen. sg. *Конъдратовъское Песляковича* (257) „Kondratovskio žmona, Pesliako marti“.

7. Priesagos *-иная* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas: *Пани Кмитиная Стретовича* (17) „ponia Kmitos žmona, Streto marti“.

8. Neaiškios darybos asmenvardis + vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas: gen. sg. *Панны Немировлянны Немировича* (18) „ponios Nemiros žmonos (?), Nemiros marčios“ (kilm.).

Įvardijimas trimis šeimos asmenvardžiais. Aštuoni užrašymai. Tai 5,2% visų įvardijimų, 27,6% trinarių įvardijimų, 9,8% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. Du priesagos *-овая/-евая* vediniai + vyriškojo patronimo genityvas. Du užrašymai: *Пани Іванова Мелешъкова Тышъкевича* (256) „ponia Ivano Meleškos žmona, Tiškaus marti“; *Ѳедоровая Гудиновая Бранцевича* (14).

2. Vyriško vardo genityvas + priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas: *Pani Mikołaja [sic] Marchaszowa a teraźniejsza Kosakowska* (R-110) „ponia Mikalojaus Marchašo žmona, o dabartinė Kosakovskio žmona“.

3. Trys priesagos *-овая/-евая* vediniai. Vienas užrašymas: *пани Жикгимонтовая Ѳанеллевая Влоховая, кухмистровая короля его милости* (457) „ponia Žygimanto Fanelio Vlocho, jo malonybės karaliaus virtuvininko, žmona“.

4. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-иная* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinio genityvas. Vienas užrašymas: *Пани Станиславовая Кмитиная, дочка пани Комаевское* (494) „ponia Stanislovo Kmitos žmona, ponios Komojevskos duktė“.

5. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + du vyriškojo patronimo genityvai. Vienas užrašymas. *Пани Миколаевая Ильинича* (18) „ponia Mikalojaus žmona, Mikalojaus Iljos marti“.

6. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas: *Пани Яновая Юръевича Носиловская* (18) „ponia Jono Nosilovskio žmona, Jurgio marti“.

7. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + du *-sk-* tipo priesagos vediniai. Vienas užrašymas: *Кнегиня Андреевая Можайская Каменицкая* (17) „kunigaikštienė Andriaus Možaiskio Kamenickio žmona“.

MIŠRUS ĮVARDIJIMAS

Mišriais įvardijimais užrašyta 71 moteris. Tai 46,1% visų įvardijimų.

Įvardijimai vardu ir vienu šeimos asmenvardžiu. Penkiolika užrašymų. Tai 9,7% visų įvardijimų, 20,3% dvinarių įvardijimų, 21,1% mišrių įvardijimų.

1. Vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Šeši užrašymai. Viena moteris užrašyta be prievardžių: *Алжбета Лубницкая* (482) „Elžbieta, Lubnickio žmona“. Trys moterys yra ponios: *Панна Зоѳея Крупъская* (18); gen. sg. *пани Алекъсандры Роское* (246); instr. sg. *z panią Zofią Wierzbicką* (R-122). Dvi moterys yra kunigaikštienės: *Кнегини Зоѳия Ковелъская* (241); *Кнегини Дорота Жылинъская* (243).

2. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Penki užrašymai. Trys moterys užrašytos be prievardžių: *Катерина Кгабрияловая* (19) „Kotryna, Gabrieliaus žmona“; *Конищевая Маръя* (259); *Барбара Венцлавовая* (481). Viena moteris yra kunigaikštienė: *Кнегины Володъковая Маръя* (241). Minima viena ponia Vilniaus vaivados žmona: *Пани Миколаевая, воеводиная Виленьская, пани Алжбета* (17).

3. Vardas + moteriškasis patronimas. Du užrašymai: *Пани воеводина Троцкая пани Альжбета Станиславовна* (17) „ponia Trakų vaivados žmona, ponia Elžbieta, Stanislovo duktė“; gen. sg. *панны Өедоры Чижовны* (472).

4. Priesagos *-иная* vedinys + vardas. Vienas užrašymas: *Кнегиня Войниная кнегиня Ганна* (535) „kunigaikštienė Vainiaus žmona, kunigaikštienė Ona“.

5. Vardas + priesagos *-анка* vedinys. Vienas užrašymas : gen. sg. *панны Бияты Кмитянки* (444) „panelės Beatos, Kmitos dukters“ (kilm.).

Įvardijimas vardu ir dviem šeimos asmenvardžiais. 21 užrašymas. 13,6% visų įvardijimų, 72,4% trinarių įvardijimų, 29,6% mišrių įvardijimų.

1. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Aštuoni užrašymai. Keturios moterys užrašytos be prievardžių: *Богдана Янушовая Петковича* (18) „Bogdana, Jonušo žmona, Petkaus marti“; *Янушовая Петковича Богдана* (20); *Грыгоръевая Почачевича Ганъна* (253); *Марына Михайловая Зенъкевича* (255). Keturios moterys yra ponios: *Пани Бертошевая Петковича Катерина* (18); *Пани Войтеховая Нарбутовича Ганна* (18); *Пани Венцлавовая Сирутевича Светохна* (19); *Пани Івановая Хребтовича пани Макгдалена* (241).

2. Vardas + du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Penki užrašymai. Trys moterys užrašytos be prievardžių: *Івановая Голубовая Марына* (255) „Ivano Golubo žmona Marina“; *Ганна Миколаевая Мазуркова* (482); gen. sg. *Настасьи Михайловое Скроботовое* (534). Minima viena našlė: *Ядвига Якубовая Добковая вдова* (485). Užrašyta viena ponia, kuri yra seniūno žmona: *Пани Миколаева Остыковая, старостына Серенская, пани Ганъна* (241).

3. *-sk-* tipo priesagos vedinys + vardas + moteriškasis patronimas. Trys užrašymai. Minima viena našlė: *за вдову за Вардомскую за Олену Гурыновну* (530) „už našlę Vardomskio žmoną, už Oleną, Gurino dukterį“. Užrašyta viena ponia: *Пани Гнезъденская пани Өедора Богушовна* (242). Viena moteris yra kunigaikštytė: *Княжна Галшка Өедоровна Соколинская* (19).

4. Vardas + priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Trys užrašymai. Viena moteris užrašyta be prievardžių: *Станиславовая Полонъская Каска* (254) „Stanislovo Polonskio žmona Kaska“. Yra viena kunigaikštytė ir viena kunigaikštienė: *Княжъна Алекъсанъдровая Свирская Ганъна* (242); gen. sg. *княгини Анъны Анъдреевой Лукомъское* (244).

5. Priesagos *-иная* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + vardas. Vienas užrašymas: gen. sg. *княгини Ильиное Острозъское, княгини Бияты* (441) „kunigaikštienės Iljos Ostrozskio žmonos, kunigaikštienės Beatos“ (kilm.).

6. Vardas + moteriškasis patronimas + priesagos *-овая/-евая* vedinys. Vienas užrašymas: *Зоөея Костюшковна Мартиновая* (480) „Zofija, Kostiuškos duktė, Martyno žmona“.

Įvardijimas vardu ir trimis šeimos asmenvardžiais. 24 užrašymai. Tai 15,6% visų įvardijimų, 100% keturnarių įvardijimų, 33,8% mišrių įvardijimų.

1. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas + vardas + + moteriškasis patronimas. Keturi užrašymai. Viena moteris užrašyta be prievardžių: *Щепановая Петърашкевича Марына Михаловъна* (256) „Stepono žmona, Petraškos marti Marina, Michailo duktė“. Užrašytos dvi ponios: *Пани Реина Войтеховна Юръевая Зеновича* (241); *Пани Станиславовая Кинвиловича Олена Олехновна* (18). Minima ponia, kuri yra Trakų arklidininko žmona: *Пани Ивановая Воловича, конюшая Троцкая, Ѳилея Павловна* (510).

2. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-иная* vedinys + vardas + moteriškasis patronimas. Du užrašymai. Viena moteris užrašyta be prievardžių: gen. sg. *Яновое Короевиное Ганъны Богдановны* (254) „Jono Kareivos žmonos Onos, Bogdano dukters“ (kilm.). Minima ponia vaivados žmona: *Пани Станиславовая Кишчиная, воеводиная Витебская, пани Анна Радивиловна* (449) „ponia Stanislovo Kiškos, Vitebsko vaivados, žmona, ponia Ona, Radvilos duktė“.

3. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-иная* vedinys + vardas + priesagos *-анка* vedinys. Du užrašymai. Viena moteris yra ponia, kita prievardžių neturi: *Анъдреевая Шалушыная Ганъна Служъчанъка* (242) „Andriaus Šalušos žmona Ona, Služkos duktė“; *Пани Ивановая Служъчыная Богдана Лощанка* (242).

4. Vardas + du moteriškieji patronimai + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Du užrašymai. Viena moteris yra ponia, kita turi kunigaikštienės titulą: *Пани Зоѳия Литаворовъна Миколаевъна Брылевская* (242) „ponia Zofija, Litavoro Mikalojaus duktė, Brilevskio žmona (?)“; *Кнегини Сергеевная Лукомская Дорота Скиндеровна* (244).

5. Du priesagos *-овая/-евая* vediniai + vardas + moteriškasis patronimas. Vienas užrašymas. Moteris užrašyta su dviem nuorodomis: *Пани Оникеевая Горностаевая пани Богдана Хребтовна* (488) „ponia Onikėjaus Gornostajaus žmona, ponia Bogdana, Chrebto duktė“.

6. Du priesagos *-овая/-евая* vediniai + vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Du užrašymai. Viena moteris užrašyta su dviem nuorodomis *пани*: *Пани Григоръевая Остиковая пани Ядвига Носиловская* (497) „ponia Grigorijaus Astiko Nosilovskio žmona, ponia Jadvyga“. Minima viena ponia kunigaikštytė: *Пани Миколаевая Остиковая Ганна кнежна Любецкая* (504).

7. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + vardas + + moteriškasis patronimas. Du užrašymai. Viena moteris yra kunigaikštienė: *Кнегиня Александровая Свирская Ганна Протасовна* (526) „kunigaikštienė Aleksandro Svirskio žmona Ona, Protaso duktė“. Vienos moters įvardijime yra keturios nuorodos: *Пани Яновая Комаевская, маршалковая господаръская, старостиная Ковенская, пани Крыстина Глебовна* (493) „Ponia Jono Komajevskio, valdovo maršalkos, Kauno seniūno, žmona, ponia Kristina, Glebo duktė“.

8. Vardas + priesagos *-анка* vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Vienas užrašymas: *pani [Katarzyna Trzaszczanka] Mikołajowa Niekraszowa* (R-104) „ponia Katerina, Traščos duktė, Mikalojaus Nekrašo žmona“.

9. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo + vardas + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas: *Пани Пет-*

ровая Хребтовичова Настасья кнежна Чорторыйская (489) „ponia Petro žmona, Chrebto marti, Nastasja, kunigaikštytė Čortorijskio duktė (?)“.

10. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo + vardas + moteriškasis patronimas. Du užrašymai: *Пани Ивановая Хребтовичовая Макгъдалена Скумивовна* (490) „ponia Ivano žmona, Chrebto marti, Makdalena, Skumino duktė“; *Семеновая Мацъкевичовая Ганъна Котовна* (255).

11. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys iš vyriškojo patronimo + vardas + priesagos *-анка* vedinys. Vienas užrašymas: *Пани Малъхоровая Орыковичовая Ганъна Слущанъка* (242) „ponia Merkelio žmona, Oriko marti, Ona, Sluškos duktė“.

12. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas + vardas + + *-sk-* tipo priesagos vedinys. Vienas užrašymas: *Паны Миколаевая Кинъкевича Марына Ковелъска* (242) „ponia Mikalojaus Kovelskio žmona, Kinkos marti Marina“.

13. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + vardas + + priesagos *-анка* vedinys. Vienas užrašymas: *Кнегини Михайловая Полубенъская Ганъна Шалушанъка* (243) „kunigaikštienė Michailo Polubenskio žmona Ona, Šalušos duktė“.

14. Vyriško vardo galūnės vedinys + priesagos *-овая/-евая* vedinys + vardas + moteriškasis patronimas. Vienas užrašymas: *Щасная Скинъдеровая Ганъна Шеметовъна* (255) „Ščasno Skinderio žmona Ona, Šemeto duktė“.

15. Vyriško vardo galūnės vedinys + du priesagos *-овая/-евая* vediniai + vardas. Vienas užrašymas: *Щасна Вяжовая Катерына Мартыновая* (254) „Ščasno Vežo Martyno žmona Kotryna“.

Įvardijimas vardu ir keturiais šeimos asmenvardžiais. Vienuolika užrašymų. Tai 7,1% visų įvardijimų, 100% penkianarių įvardijimų, 15,5% mišrių įvardijimų.

1. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + vardas + moteriškasis patronimas + vyriškojo patronimo genityvas. Du užrašymai (vyriškojo patronimo genityvas reiškia iš skirtingų giminaičių asmenvardžių sudarytus antroponimus): *Пани Ярошовая Корицкая пани Зоѳея Александровна Ходкевича, конюшая дворная* (457) „ponia Jarošo Korickio, dvaro arklidininko, žmona, ponia Zofija, Aleksandro duktė, Chodko anūkė“; *Кнегиня Дорота Никодымовна кнегиня Ивановая Васильевича Жилинская* (473) „kunigaikštienė Dorota, Nikodimo duktė, kunigaikštienė Ivano Žilinsko žmona, Vasilijaus marti“.

2. Du priesagos *-овая/-евая* vediniai + *-sk-* tipo priesagos vedinys + vardas + moteriškasis patronimas. Du užrašymai: *Пани Ивановая Боговитиновая Козирадская Ганна Коптевна, маршалковая господаръская* (514) „ponia Ivano Bogovitino Koziradskio, valdovo maršalkos, žmona Ona, Kopto duktė“; *Пани Павловая Есмановая Богдана Григоръевна Горская вдова* (508).

3. Vardas + vyriškojo patronimo ir *-sk-* tipo asmenvardžio gen. pl. + du priesagos *-овая/-евая* vediniai. Du tos pačios moters užrašymai, pvz., *J. M. pani [Maria z Frąckiewiczów Radzimińskich Adamowa] Talwoszowa, kasztelanowa żmudzka* (R-99) „jos malonybė ponia Marija, kilusi iš Franckevičių Radziminskių giminės, Adomo Talvaišo, žemaičių kašteliono, žmona“.

4. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + *-sk-* tipo priesagos vedinys + moteriškasis patronimas iš vyriškojo patronimo + *-sk-* tipo asmenvardžio genityvas. Vienas užrašymas: *Кнегиня Ивановая Чорторыйская княгиня Ганна Кузминичовна Жославского* (472) „kunigaikštienė Ivano Čortorijskio žmona, kunigaikštienė Ona Žoslavskio duktė (?), Kuzmos anūkė“.

5. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + du vyriškojo patronimo genityvai + vardas + moteriškasis patronimas. Vienas užrašymas: *Яновая Григоръевича Петкевича Катерына Стецковна* (532) „Jono žmona, Grigorijaus Petkaus marti Kotryna, Steckaus duktė“.

6. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas + vardas + + du moteriškieji patronimai. Vienas užrašymas: *Пани Мартиновая Петьковича Олена Венславовна Сирутевна* (490) „ponia Martyno žmona, Petkaus marti Alena, Venslavo Siručio duktė“.

7. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas + vardas + + moteriškasis patronimas + *-sk-* tipo asmenvardžio genityvas. Vienas užrašymas: *Пани Юръевая Зеновъевича, пани Раина Войтеховна Носиловского* (531) „ponia Jurgio žmona, Zenovijaus marti, ponia Rajina, Vaitiekaus Nosilovskio duktė“.

8. Priesagos *-овая/-евая* vedinys + priesagos *-иная* vedinys + vardas + du moteriškieji patronimai. Vienas užrašymas: *Пани Аукгушътыновая Ѳурсыная Гелена Венъславовная Сирутевна* (242) „ponia Augustino Furso žmona Elena, Venclavo Siručio duktė“.

MOTERŲ ĮVARDIJIMO STRUKTŪRA

Moterų įvardijimus sudaro 402 asmenvardžiai. Iš jų 72 (17,9 %) vardai, 330 (82,1%) šeimos asmenvardžių – tikrųjų ir potencialių pavardžių.

Be asmenvardžių, į įvardijimus įeina ir asmenvardžius paaiškinantys bendriniai žodžiai (prievardžiai). Be prievardžių užrašytas 31 (20,1%) įvardijimas, su prievardžiais – 123 (79,9%) įvardijimai. Nuorodų būna po 1–4 įvardijime. Iš viso nuorodų yra 171.

Palyginti nedaug yra šeimyninės padėties ir giminystės nuorodų – 8 (4,7% visų nuorodų). Septynis kartus užrašytos našlės (*вдова*), vieną kartą – duktė (*дочка*).

Kiek daugiau yra pareigybės nuorodų – 25 (14,6% visų nuorodų). Po 6 kartus užrašytos maršalkų žmonos (*маршалоковая господаръская, маршалковая короля его милости, маршалковая его королевской милости*) ir vaivadų žmonos (*воеводиная*). Penkis kartus minimos seniūnų žmonos (*старостиная*). Yra trys arklidininkų žmonos (*конюшыная, конюшая, конюшая дворная*). Po vieną kartą užrašyta vėliavininko žmona (*хоружая*), žemės teisėjo žmona (*sędzina ziemska*), pilies prižiūrėtojo žmona (*городничая*), virtuvininko žmona (*кухмистровая короля его милости*) ir kašteliono žmona (*kasztelanowa*).

Daugiausia yra luomo nuorodų – 138 (80,7% visų nuorodų). 103 kartus užrašytos ponios (*пани, Ей милость пани*, *J. M. pani*), 34 kartus – kunigaikštienės ir kunigaikštytės (*кнегини, княжна*), vieną kartą – valdovo bajorė (*бояриня господарьская*).

Visai nėra tautybės nuorodų.

Įvardijimo ilgis – 1–5 asmenvardžiai. Vyrauja dvinariai įvardijimai – 74 (48,1%), mažiau yra trinarių – 29 (18,8%), taip pat keturnarių – 24 (15,6%) įvardijimų. Mažiausiai užrašyta vienanarių – 16 (10,4%) ir penkianarių įvardijimų – 11 (7,1%).

Su vardu užrašyti 72 moterų įvardijimai (46,8% visų įvardijimų).

PAVARDĖS

Galima spėti, kad XVI–XVII a. daugelis LDK didikų jau turėjo pavardes, taigi tikrąja arba potencialiąja vyrų pavarde galima laikyti antruosius arba trečiuosius įvardijimo narius – patronimus, užrašytus nominatyvo arba genityvo forma (ypač trečiojoje įvardijimo pozicijoje), *-sk-* tipo antroponimus, taip pat antroponimus, kurie nėra krikšto vardai, patronimai ar *-sk-* tipo priesagų vediniai.

Tačiau kariuomenės dokumentų, kuriuose asmenys paprastai užrašomi be šeimos narių ar giminaičių, duomenys tik retais atvejais gali įrodyti, jog vienas ar kitas asmenvardis jau yra pavardė.

1567 m. dokumente užrašytos dvi neabejotinos pavardės. Pirmoji – *Скуминъ*. Moters įvardijimas – *Пани Скуминовая Тишкевича, маршалоковая господаръская* (531). Jos sūnus – dat. sg. *Дмитру Скумину* (531). Moters andronimo (priesagos *-овая* vedinio iš sutuoktinio pirmojo arba antrojo asmenvardžio) *Скуминовая* šaknis sutampa su jos sūnaus antruoju asmenvardžiu. Tai, be abejo, jau pavardė. Kita pavardė – *Скроботъ*. Moters įvardijimas – gen. sg. *Настасьи Михайловое Скроботовое* (534). Jos sūnus – *Сила Скроботъ* (534). Iš moters įvardijimo andronimų galima rekonstruoti jos sutuoktinio įvardijimą – **Михаилъ Скроботъ*. Tėvo ir sūnaus antrieji asmenvardžiai sutampa. Tai jau pavardė.

1631 m. dokumente užrašytos trys pavardės. Pirmoji – *Kozioł* [*Koziełł Poklewski*]. Tėvo įvardijimas – dat. sg. *panu Iwanowi Kozłowi* [*Koziełłowi Poklewskiemu*] (R-115). Sūnaus įvardijimas – *J. M. pan Fabian Kozioł* [*Koziełł Poklewski*] *podstoli oszmiański* (R-115). Antroji pavardė – *Gniewiński*. Tėvo įvardijimas – *pan Gniewiński* (R-115). Keturi jo sūnūs – *niebos[z]czyk pan Walerian, pan Jan, pan Mikolaj Kazimierz i niebos[z]czyk pan Konstanty Gniewiński* (R-115). Trečioji pavardė – *Naruszewicz*. Tėvo įvardijimas – *J. M. pan Naruszewicz, lowczy W. Ks. Litewskiego* (R-134). Jo sūnus – dat. sg. *J. M. panu Zygmuntowi Naruszewiczowi* (R-134).

IŠVADOS

1. Iš vyrų įvardijimo tipų populiariausias yra mišrusis (87,2% visų įvardijimų). Nedaug yra įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais (8,4%) ir be šeimos asmenvardžių (4,5%).

2. Vyrų įvardijimuose iš šeimos asmenvardžių daugiausia yra patronimų (42,7% šeimos asmenvardžių). Nemažai yra asmenvardžių, kurie nėra vardai, patronimai ar *-sk-* tipo priesagos vediniai (28,7%), taip pat *-sk-* tipo antroponimų (28,6%).

3. Vyrų įvardijimo ilgis – 1–4 asmenvardžiai. Vyrauja dvinariai įvardijimai (69,3%). Nemažai yra trinarių įvardijimų (19,2%). Vienanariai įvardijimai sudaro 10,6%, o keturnariai – 0,9% visų įvardijimų.

4. Bendrinių žodžių, paaiškinančių asmenvardžius, turi 60,9% vyrų įvardijimų. Nuorodų įvardijime būna 1–6, taip pat vienai nuorodai gali tekti du įvardijimai.

5. Vyrų įvardijimuose iš bendrinių žodžių, paaiškinančių asmenvardžius, vyrauja luomo (68,8%) ir pareigybės (31%) nuorodos. Nedaug tėra tautybės nuorodų (0,2%). Šeimyninės padėties ir giminystės nuorodų apskritai nepasitaikė.

6. Su vardu užrašyta 91,6% vyrų įvardijimų.

7. Iš moterų įvardijimo tipų populiariausias yra įvardijimas vien šeimos asmenvardžiais (53,2%). Nemažai yra mišriuoju įvardijimu užrašytų moterų (46,1%). Nedaug tepaplitęs įvardijimas be šeimos asmenvardžių (0,6).

8. Moterų įvardijimo ilgis – 1–5 asmenvardžiai. Vyrauja dvinariai įvardijimai (48,1%), mažiau yra trinarių (18,8%), taip pat keturnarių 15,6%) įvardijimų. Mažiausiai užrašyta vienanarių (10,4%) ir penkianarių (7,1%) įvardijimų.

9. Iš moterų įvardijimų bendrinių žodžių, paaiškinančių asmenvardžius, turi 79,9% užrašymų. Nuorodų būna 1–4 įvardijime.

10. Moterų įvardijimuose tarp bendrinių žodžių, paaiškinančių asmenvardžius, vyrauja luomo nuorodos (80,7%). Nedaug yra pareigybės nuorodų (14,6%) ir šeimyninės padėties bei giminystės nuorodų (4,7%). Tautybės nuorodų visai nėra.

11. Su vardu užrašyta 46,8% moterų įvardijimų.

12. Užrašytos 5 neabejotinos pavardės. Pavardžių greičiausiai būta daug daugiau, tačiau asmenys dokumentuose užrašomi be šeimos narių, todėl neįmanoma nustatyti, kuris asmenvardis pavardė, o kuris – ne.

Gauta 2003 03 30

Šaltiniai ir literatūra

Būga, 1958 — Būga K. Apie lietuvių asmens vardus. *Rinktiniai raštai*. Vilnius, 1958. T. 1. P. 201–269.

Butkus, 1995 — Butkus A. Lietuvių pravardės. Kaunas: Aesti, 1995.

Čirūnaitė, 2000 — Čirūnaitė J. Moterų įvardijimas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės dokumentuose (Rankraštis). Kaunas, 2000.

Jonikas, 1968 — Jonikas P. Asmenvardžiai ir vietovardžiai. *Lietuvių enciklopedija*. Bostonas, 1968. T. 15.

LPž — Lietuvių pavardžių žodynas (ats. red. A. Vanagas). Vilnius: Mokslas, 1985. T. 1; 1989. T. 2.

Leskien, 1910 — Leskien A. Litauische Personennamen. *Indogermanische Forschungen*. Strassburg, 1910. Bd. XXVI. S. 325–352.

Leskien, 1914–1915 — Leskien A. Die lit. zweistaemmigen Personennamen. *Indogermanische Forschungen*. 1914–1915. Bd. XXXIV. S. 296–333.

Maciejauskienė, 1991 — Maciejauskienė V. Lietuvių pavardžių susidarymas. Vilnius: Mokslas, 1991.

Maciejauskienė, 1997 — Maciejauskienė V. Vienkamieniai lietuviškos kilmės vardai XVI amžiuje. *Darbai ir dienos*. 1997. Nr. 4(13). P. 111–133.

Ragauskaitė, 1999 — Ragauskaitė A. XVI a. II pusės Kauno miestiečių lietuviškos kilmės asmenvardžiai. *Lietuvių kalbotyros klausimai*. 1999. T. XLI. P. 145–156.

Ragauskaitė, 2001 — Ragauskaitė A. Kauno miestiečių pavardžių formavimasis XVI–XVIII amžiuje. *Acta lingvistica lithuanica*. 2001. T. XLV. P. 123–143.

Salys, 1983 — Salys A. Mūsų lietuviškieji vardai. *Raštai*. Roma, 1983. T. 2. Tikriniai vardai. P. 1266–1270.

Skardžius, 1956	Skardžius P. Die Bindenvokale in den litauischen zweistaemmigen Personennamen. *Festschrift fuer Max Vasmer zum 70*. Geburtstag am 28. Februar 1956. Berlin, 1956. S. 502–509.
Skardžius, 1998	Skardžius P. XVI amžiaus lietuvių asmenvardžiai. *Rinktiniai raštai*. Vilnius, 1998. T. 4. P. 620–634.
Zinkevičius, 1977	Zinkevičius Z. Lietuvių antroponimika. Vilnius: Mokslas, 1977.
Бірыла, 1966	Бірыла М. В. Беларуская антрапанімія. Мінск, 1966.
Бірыла, 1969	Бірыла М. В. Беларуская антрапанімія. Мінск, 1969.
Юркенас, 1966	Юркенас Ю. Древние сложные имена в письменных памятниках Великого княжества Литовского (Рукопись). Вильнюс, 1966.
Юркенас, 1979	Юркенас Ю. Онимизация апеллятивов и развитие индоевропейских антропонимических систем. М., 1979.
Литовская Метрика, 1915	Литовская Метрика, ч. III: Книги Публичныхъ Делъ. Переписи войска Литовскаго. Пг., 1915.
Borawski, 1991	Borawski P., Sienkiewicz W., Wasilewski T. Rewizja dóbr Tatarskich 1631 r. – sumariusz i wypisy. *Acta Baltico-Slawica*, Wroclaw etc., 1991. T. XX.

Jūratė Čirūnaitė

NAMING OF NOBILITY IN THE MILITARY DOCUMENTS OF THE GREAT DUCHY OF LITUANIA

S u m m a r y

The most popular type of naming men is the mixed one (87.2% of all male names). Less frequent is the naming using family proper names (8.4%) or the one not using family anthroponyms (4.5%). Words naming men and family names are mostly patronyms (42.7% of all family anthroponyms). There are quite a few family proper names that are neither God names, patronyms nor derivatives with the suffix -sk- (28.7%). Anthroponyms with the suffix -sk- comprise 28.6%. When naming men, one to four names were used. Two-member namings prevail (69.3%). One-member and three-member namings comprise 10.6% and 19.2%, respectively. Four-member recordings are very rare. They comprise only 0.9% of the male namings. Common names explaining men's proper names comprise 60.9% of all namings. Men namings have one to six references. Sometimes two namings can refer to one reference. Common names explaining men's proper names that refer to social status and position comprise 68.8% and 31%, respectively. Very scanty are words indicating nationality (0.2%). References to family status or kinship in men's anthroponyms were not found. Most often namings of men include God names (91.6%).

In women's namings, most popular is the type using family names (53.2%). There are also names recorded using a mixed type (46.1%), and rather scarce is the type that does not use family names (0.6%). Women's names comprise one to six anthroponyms. Two-member namings prevail (48.1%). Three-member and four-member recordings comprise respectively 18.8% and 15.6%. Common names explaining anthroponyms in women's names occur in 79.9% of recordings of female namings. The naming includes one to two common words. As a rule, common names in women's anthroponyms refer to social status (80.7%). Rather scarce are words related to women's position (14.6%) or marital status and kinship (4.7%). References to nationality in women's anthroponyms were not found. 46.8% of all women's naming included God name.

Only five surnames were found. Most probably there were more of them. Since recordings included only the names of the persons (without their family members), it is impossible to determine which of the anthroponyms is a surname.